

RINDALSHOLT PER-ARNE

ERLEND S V 21
OSLO 6

Returadresse:
Norsk Sjakkblad
Boks 104 Blindern
OSLO 3

RRA 1 AB Bates

Frank og Alf: - "ingen drikk kan erstatte melk"!

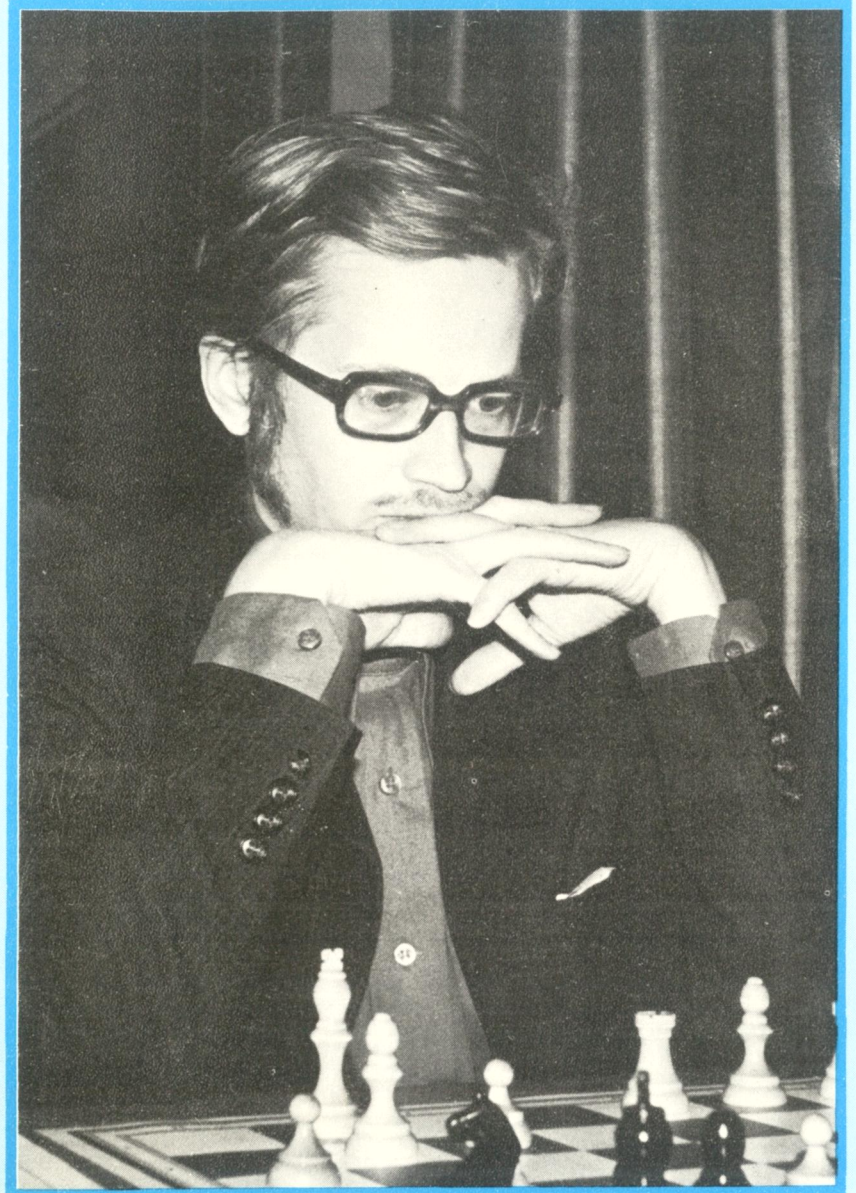
Frank og Alf Hansen - gullguttene i roing - vet hvor viktig det er å bygge formen på et sunt kosthold. Med melk til brødmåltidene utnyttes proteinet i brødet bedre. Melk inneholder dessuten viktige stoffer som vitaminer, kalsium og andre mineraler. Melk er ett av våre mest allsidige sammensatte produkter. Dette er spesielt viktig for enhver idrettsmann som vil holde formen og trene mot nye mål.

Bare naturen kan lage melk.

NORSK SJAKKBLAD

6

Desember

1977

NORSK SJAKKBLAD

Boks 104 Blindern Oslo 3

Tlf. (02) 20 29 33

Redaktør: Øystein Brekke

Sentralredaksjon:
Johs.R. Kjekken
Tor Arne Hauge

Forretningsførere:
Arnold J. Eikrem

Medarbeidere:
Tormod Fyri
Knut Jøran Helmers
Henning W. Hermansen
Ragnar Hoen
Svein Johannessen IM
Jacob Kjelstrup
Svein G. Myreng
Eivind Poulsson
Øystein Sande

Medlemsblad for Norges
Sjakkforbund.

Abonnementspris for ikke
medlemmer: 1977 kr. 38,
1978 kr. 50 (8 nummer).
Innbetales til NSF.

Trykt hos Reprografisk
Industri a/s, Oslo

Norges Sjakkforbund

Boks 795 7001 Trondheim

President: Arnold J. Eikrem

Postgiro: 5 12 47 48
Bankgiro: 8601.2395029

Tlf. (075) 26 154 eller (02)
56 79 10 eller (02) 20 29 33

Medlemsskap i NSF inkluderer
Norsk Sjakkeblad fritt
tilsendt.

Bli medlem i 1978

Det har vært et godt år for Forbundets medlemstall. Lenge lå det betenkelig fastlenket rundt 1800. Ved utgangen av dette året er vi plutselig over 2300 betalende sjakkinteresserte i Norges Sjakkeforbund.

Men vi må sette oss høyere siktemål. Flere medlemmer bør være en av NSF's viktigste saker.

Registreringsskjemaene for 1978 blir sendt ut til klubbene i nær framtid. Gjør det beste ut av dem! Alle medlemmer meldes naturligvis inn i NSF, slik love- ne forutsetter. Hvert medlem får jo også Norsk Sjakkeblad til gjengjeld. Nye medlemmer bør meldes inn snarest, så får de NSB desto tidligere. Vær også påpasselig med å få postadressene korrekte, så unngår vi misnøye.

Kontingenten for 1978 er kr.50 for seniorer og kr.25 for juniorer under 20 år.

Lykke til med sjakkåret 1978!

INNHOLD

Norges Grand Prix 1977/78	3
Sjakk og datamaskin	8
Veddemålet	12
Datamaskin møter mester i lyn	13
Remis i radiopartiet	17
SK Jarl 25 år	18
Postsjakk	19
Bedriftssjakk i Oslo	23
Hva skjer i Norges Cupen?	24
Julekonkurranse	25
Kommunikasjon	27
Tidens sterkeste sjakkturnering	33
Et viktig parti	34
Nye ideer i Tartakowervarianten	35
Ratingtall pr. 25/11-77	39
Turneringsinformasjon	46
Nordisk gymnasieskak	46

Forsidebildet:
Stormester HEIKKI WESTERINEN, Finland
Gjennom mange år en populær gjest i norske turneringer, og også i de utallige klubber hvor han har holdt simultanoppvisning.

NORGES GRAND PRIX 1977/78

Helmers har tatt over

Nye NGP-turneringer er avspilt, og med delvis virkelig sterk deltagelse. Vi har fått en del endringer i tetbildet. Bl.a. har ikke Rolf Kvasheim deltatt i noen av de siste turneringene, mens derimot Knut J Helmers har spilt tre turneringer i rekkefølge - og gått rett opp i ledelsen.

Men også Kvasheim og Leif Øgaard ligger bra an, med bare to tellende resultater foreløpig. Reglene er slik at bare de fem beste plasseringene fra Elo-berettigede turneringer teller med, pluss de tre beste i hurtigsjakk. Av denne kategorien har det foreløpig ikke vært arrangert en eneste turnering. Alle turneringene til nå har vært 6 runder over en weekend med 40 trekk på 1½ time, deretter 20 trekk i timen (bortsett fra Oslo Grand Prix, der det var 16 trekk i timen etter 40 trekk).

Reglene for "NGP 77/78" er å finne på side 61 i NSB nr.4, men noe av det vesentligste er altså at 1.premien er 5000 kroner, 2.premien 3000 osv.

KALOTTURNERINGEN

1	Stein Jensen Harstad	2292	+9	+6	=3	=2	=4	+11	4½	21,0
2	Heikki Westerinen Finland	2430	+16	+20	+5	=1	=3	=4	4½	21,0
3	Knut J Helmers Stjernen	2359	+8	+21	=1	+14	=2	=5	4½	20,5
4	Aleks Semakoff OSS	2215	+22	=18	+7	+10	=1	=2	4½	19,0
5	Bjørn Heggheim OSS	2097	+30	+19	-2	+15	+6	=3	4½	18,5
6	Roy Evensen Harstad	1874	+12	-1	+19	+16	-5	+9	4	19,0
7	Wiggo H Eilertsen Tromsø	1758	+17	=10	-4	=18	+16	+15	4	17,0
8	Reidar Jenssen Tromsø	2002	-3	+26	=11	+24	=10	+14	4	16,5
9	Kjell Johannessen Ham.fest	1775	-1	+28	+12	=13	+18	-6	3½	18,0
10	Jan S Berglund Hammerfest	1889	+28	=7	=18	-4	=8	+21	3½	17,5

11 O.K.Tollersrud Setermoen 3½ 12 B.T.Larsen Ham.fest 3½ 13 G.M.Lorentsen Ham.fest 3½ 14 T.K.Schølseth Kirkenes 3 15 S.H.Johnsen Tromsø 3 16 T.Nilssen Vadsø 3 17 J.P.Solhaug Kirkenes 3 18 J.K.Svenningsen Setermoen 2½ 19 P.Risvaag Ham.fest 2½ 20 O.Wold Vadsø 2½ 21 K.H.Fagerhaug Ham.fest 2½ 22 H.Godtlibsen Ham.fest 2½ 23 B.R.Albrigtsen Ham.fest 2½ 24 B.Eriksen Kirkenes 2 25 A.Bygstad Setermoen 2 26 F.Wessel Ham.fest 2 27 B.Svanholm Ham.fest 2 28 G.Krogh Vadsø 2 29 K.M.Karlstad Ham.fest 1 30 A.K.Veien Ham.fest 0

Det er fortsatt i høy grad mulig å søke Norges Sjakkeforbund om å få arrangementer approbert i NGP, men man bør gjerne være ute i god tid.

De nærmest forestående turneringene er Det åpne NM i hurtigsjakk på Astoria, Hamar 7-8 januar, Graneturneringen i Trofors 3-5 februar og Grenaderen Grand Prix i Evje helga etter. Og deretter finnes det mange muligheter for å få tildelt et stevne som uunnagelig vil samle noen av landets beste spillere.

STILLINGEN PR 5. DESEMBER:

1	Knut J Helmers, Stjernen	31
2	Leif Øgaard, OSS	
	Rolf H Kvasheim, Ski	26
4	Aleks Semakoff, OSS	17
5	Per Ofstad, Fredrikstad	
	Peter Ilyes, OSS	
	Øystein Selnæs, Jarl	
	Hans P Opdahl, Surnadal	
	Stein Jensen, Harstad	
	Jarl H Ulrichsen, ASKO	
	Steinar Lindblom, OSS	15
12	Thor Støre, OSS	13
13	Per Omtvedt, Bergen	
	Palmer Salomonsen, Narvik	
	Per Hjulstad, Kristiansund	
	Ole Kopperdal, Hinna	
	Heikki Westerinen, Finland	
	Øystein Sande, Volda	11

21-23/10

Kalottturneringen 1977 ble en vitamininnsprøytning for Stein Jensen (Harstad) som vant turneringen på best kvalitet. Etter hans svake resultat i NM fikk nok selvtiliten en knekk, og denne ble i og med dette resultatet gjenopprettet. Annenplassen ble besatt av IGM Heikki Westerinen (Finland), som satt ved toppbordet hele veien!! Dette viser svakheten ved systemet. 3. plassen tok undertegnede som spilte svært "tungt".

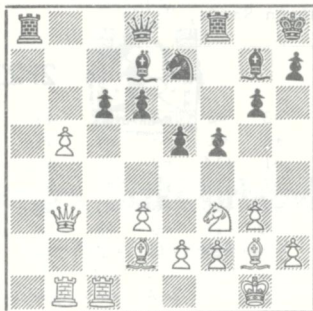
Arrangementet gikk knirkefritt, man bodde bra, spiste bra, og veien til spillelokalet var to minutters gange fra sengen. Skal man først sette fingeren på noe, må det være "støyen" som av og til oppsto i spillelokalet, men den vokser de nok av seg! Turneringen viste også at "det gror der nord". Navn som T.K.Schølseth, R.Jenssen og Berglund skal vi nok høre mer til. Det samme gjelder primus motor Kjell Johannessen, og jeg kan trygt anbefale neste års kalottturnering.

Et parti av turneringsvinneren Stein Jensen, mot byrivalen og teoretikeren Roy Evensen:

Hvit: Stein Jensen
Svart: Roy Evensen

ENGELSK

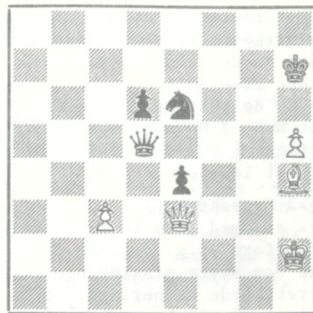
1 g3 g6 2 Lg2 Lg7 3 Sf3 Sf6 4 0-0 d6 5 c4 0-0 6 Sc3 Sc6 7 d3 e5 8 Tb1 a5 9 a3 Se8 10 Ld2 f5 11 b4 axb4 12 axb4 Sf6 13 Sd5 Sxd5 14 cxd5 Se7 15 Db3 Kh8 16 b5 Ld7 17 Tfcl c6 18 dxc6 bxc6

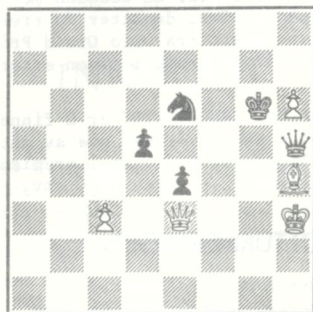
19 Sg5 De8 20 Se6 Lxe6 21 Dxe6 Tf6 22 Db3 Tb8 23 b6 d5 24 b7 Td6 25 Da4 Td7 26 Da6 Lf6 27 Le3 d4 28 Ld2 Tc7 29 La5 Td7 30 Lxc6 Sxc6 31 Txc6 Ld8 32 Tc8 Tdx6 33 Dxb7 1-0

Til slutt en av mine egne "tungrode" stillinger. Vi er i 1. runde.

Hvit: Reidar Jenssen
Svart: Knut J Helmers

40 - De5+ 41 Kg1 d5 42 h6 Df5 43 Kh2 Sf4 44 Kg3 Se6 45 Kh2 Dh5 46 Kg3 De5+ 47 Kh3 Dh5! 48 Kg3 Kg6! 49 Kh3

49 - Kf5!! Angrep! 50 Df2+ Sf4+ 51 Kh2 Dxb6 52 Kg1 Dg6+ 53 Kf1 53 Lg3 Dxb3+! og vinner. 53 - Da6+ 54 Kg1 Dg6+ 55 Kf1 Da6+ 56 Kg1 Da1+! 57 De1 Dxe1+! 57 - Dxc3!? 58 Lxe1 Kg4! 59 Kf1 Kf3 60 c4 dxc4 61 La5 Sd3 0-1

OSLO GRAND PRIX

25-27/11

1	Jarl H Ulrichsen	ASKO	2281	+31	+14	+17	=2	+4	+6	5½	20,0
2	Steinar Lindblom	OSS	2130	+wo	+8	+10	=1	+17	=3	5	21,5
3	Knut J Helmers	Stjernen	2410	+18	+15	+9	=4	+6	=2	5	21,0
4	Øyvind Antonsen	Caissa/ASKO	2098	+13	+25	+7	=3	-1	+8	4½	22,5
5	Arnold Mundal	ASKO	1981	+19	+16	-6	+9	=15	+14	4½	18,5

6	Arthur Kjelstrup-Olsen	ASKO	2160	+21	+23	+5	+10	-3	-1	4	22,0
7	Arnbjørn Dyrdal	Hønefoss	-	+33	+wo	-4	=14	=12	+23	4	19,0
8	Knut Espelund	Lillehammer	1877	+32	-2	+18	+38	+11	-4	4	18,5
9	Øystein Johnsen	Stabekk	2023	+41	+24	-3	-5	+18	+21	4	18,5
10	Bernt Nordby	Fredrikstad	2118	+39	+20	-2	-6	+27	+15	4	18,0

11 P.Napetov OSS 4 12 S.Nordal OSS 4 13 G.Nesheim ASKO 4 14 J.Szalai Fischer 3½
15 P.Stigar Stjernen 3½ 16 B.T.Rasmussen Stabekk 3½ 17 G.Lindgard Ski 3 18 J. Svenske OSS 3 19 L.Andersen Stjernen 3 20 J.Jansson Asker 3 21 I.Dyrdal ASKO 3
22 H.Pøyhønen Fischer 3 23 O.Ristesund OSS 3 24 A.Finstad OSS 3 25 F.Lorck Bodø 3
26 O.K.Svendsen Stjernen 2½ 27 D.H.Larsen Stjernen 2½ 28 P.Morset Asker 2½ 29
L.Monsen Stjernen 2½ 30 L.Kverndal Stjernen 2½ 31 T.Christenson Nordstrand 2 32
T.Starung ASKO 2 33 J.Reed ASKO 2 34 P.Ødegård Asker 2 35 J-E Fjeld-Pedersen
Asker 2 36 O.J.Ski Asker 2 37 I.Stensrud Stjernen 2 38 R.Granum Hønefoss 1½ 39
S.Hafstad Island 1 40 B.Karlsson Island 0 41 S.Baardsen ASKO 0

Turneringsvinner Ulrichsen var i sitt effektive hjørne - uanstrengt spill og lite tidsforbruk. Vi går inn i 3. runde.

Hvit: Gaute Lindgard
Svart: Jarl H Ulrichsen

gjørende. 44 Sd2 Ka7 45 Sb3 d3 46 Sc1 Lf1 0-1

Norgesmester Helmers, på jakt etter Grand Prix-poeng, var plaget av hodepine hele helga. Han fikk problemer, måtte f.eks. vinne et remissluttspill mot Øystein Johnsen for ikke å komme i bakleksa. Ikke desto mindre gjorde han et godt posisjonelt arbeid søndag morgen:

Hvit: Knut J Helmers
Svart: Arthur Kjelstrup-Olsen

ENGELSK

1 c4 e5 2 Sc3 Sf6 3 Sf3 b5 4 d3 Hvit mottar ikke gambitbonden, men fortsetter rolig utviklingen. 4 - bxc4 5 dxc4 d6 6 g3 Lb7 7 Lg2 Le7 8 0-0 0-0 9 Db3! Lc6! 10 Sd5 Sbd7 11 Td1 Lxd5? En stygg posisjonell feil. De hvite feltene svekkes, og c-bonden stemples som svakhet. 12 cxd5 Sc5 13 Dc2 Truer b4. 13 - a5(?) 14 Le3 Truer Lxc5 fulgt av Sxe5. 14 - Sfd7 15 Lh3! Svart er nå fullstendig lammet. 15 - g6 16 Lh6 Te8 17 e4 Lf8 18 Le3 Tb8 19 b3 Hvit truer Tacl event. fulgt av slag på d7. 19 - Tb4 20 Sd2! a4 21 Dc3! Db8 22 a3! Txb3 Hvis Txe4 så vinner b4! en offiser. 23 Sxb3 axb3 24 Lxd7 Sxd7 25 Tab1 Sc5 26 Lxc5 dxc5 27 Txb3 1-0

Turneringen var arrangert av Akademisk Sjakklubb i samarbeid med NSF.

JARLESLAGET

2-4/12

1	Knut J Helmers	Stjernen	2410	+10	+8	+6	=2	+4	+5	5½	21,5
2	Leif Øgaard	OSS	2450	+31	+20	+17	=1	+5	+7	5½	19,5
3	Thor Støre	OSS	2086	+18	-6	=8	+36	+17	+21	4½	17,0
4	Torger Strand	Kristiansund	2287	=9	+23	+11	+17	-1	=6	4	20,5
5	Ole Chr Moen	OSS	2194	+26	+30	+19	+7	-2	-1	4	20,5

6	Helge E Theting Jarl	1980	+33	+3	-1	=19	+21	=4	4	20,0
7	Øystein Sande Volda	2323	+16	+35	+21	-5	+10	-2	4	19,5
8	Alvin B Hansen Jarl	2101	+29	-1	=3	+35	=9	+16	4	19,0
9	Frank Hovde Steinkjer	1726	=4	=11	=12	+32	=8	+20	4	18,5
10	Ole Smeby Arbeidernes (ASK)	1938	-1	+25	+22	+28	-7	+19	4	18,0

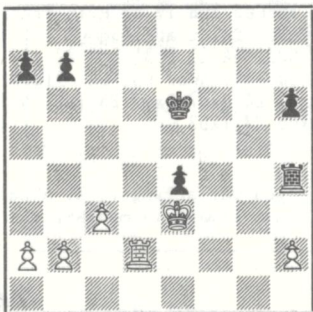
11 I.B.Lie Grane 4 12 R.Hollås Steinkjer 3½ 13 J.Eriksson Meråker 3½ 14 B.Baard-
sen TSK 3½ 15 O.Barroch Meråker 3½ 16 H.Bjørge 3 17 G.Meyer ASK 3 18 J.Aanderaa
TSK 3 19 F.A.Larsen ASK 3 20 T.O.Myre ASK 3 21 J.Johnsen TSK 3 22 E.Kjønsvik
ASK 3 23 P.Holtan Steinkjer 3 24 K.Hugaas ASK 3 25 M.Sagfjæra ASK 2½ 26 T.Roli-
en ASK 2½ 27 T.Sandmark ASK 2½ 28 S.Olsen Stjernen 2 29 B.Høgnes Steinkjer 2
30 I.Berri TSK 2 31 H.Sannes ASK 2 32 J.Moe ASK 2 33 H.Lind Jarl 2 34 J.Lund 2
35 Ø.Gabrielsen ASK 1½ 36 J.Robertsen Meråker 1½ 37 H.Gjevik 1

Jarleslaget markerte i år SK Jarls 25-årsjubileum. I den anledning ble familien Eikrem hyldet for sin innsats. Øystein Selnæs overrakte Esther og Arnold Eikrem et krus på vegne av sjakkvenner i Trondheim. Selve turneringen ble prikkfritt gjennomført av den rutinererte turneringsleder, 18-årige Kaj Snorre Eikrem og hans assistenter. Spenningen var dog ikke på topp, da Helmers og Øgaard var for suverene. Seg imellom spilte de en interessant kampremis.

Ole Chr Moen

Vi merker oss også at Helmers hadde best kvalitet av samtlige, han møtte ikke noen som tok mindre enn 4 poeng. Vi går inn i et av partiene. Motstanderen har nok lenge holdt seg innenfor remisgrensen, men i sluttspillet kommer han ikke til orde. Helmers kommenterer selv.

Hvit: Helge Theting
Svart: Knut J Helmers

Hvits siste trekk, 39 Td5-d2, var en stygg feil i tidsnød. Hvit må nå spille tårnsluttspill med passive mot aktive brikker. Det er overraskende hvor raskt han går ned for telling. 39 -

Ke5 40 Tf2 Th3+. Dette trenger hvit ytterligere tilbake. 41 Ke2 a5! Et glimrende trekk. Bonden truer med å gå til a3, hvoretter c3 faller. Hvis hvit spiller a-bonden fram, kan den svarte kongen trenge inn på b3 med avgjørende virkning. 42 Kf1 a4 43 Kg2 Td3 44 a3 Nå tvunget. 44 - b5! Demonstrerer hvits hjelpsløshet. Ellers vant nok også 44 - e3. 45 Kf1? En feil i tapt stilling. På 45 Te2 kan vi tenke oss avslutningen 45 - Kf4 46 Kf2 e3+ 47 Ke1 Kf3 48 h4 Td7 49 Th2 Tg7 50 Th3+ (50 Kf1 e2+ 51 Txe2 Tg1+!) Tg3 51 Th1 Tg2 52 Th3+ Ke4! og hvit gir opp. 45 - Tf3! 0-1

Trekkene som førte fram til diagramstillingen:

SICILIANSK

1 e4 c5 2 Sf3 Sc6 3 g3 Sf6 4 d3 e6 5
Lg2 d6 6 0-0 Le7 7 Sbd2 0-0 8 Te1 Ld7
9 Sc4 e5 10 Lg5 Le6 11 Se3 h6 12 Lxf6
Lxf6 13 Sd2 g6 14 c3 Lg7 15 Tf1 Dd7 16
f4 exf4 17 gxf4 Se7 18 f5 gxf5 19 Dh5
fxe4 20 dxe4 f5 21 exf5 Sxf5 22 Sxf5
Lxf5 23 Se4 Le5 24 Tad1 Lg4 25 Dxe5
dxe5 26 Txd7 Lxd7 27 Sf6+ Txf6 28 Txf6
Kg7 29 Td6 Lf5 30 Td5 Kf6 31 Txc5 Td8
32 Td5 Tg8 33 Td2 e4 34 Kf2 Ke5 35 Ke3
Tg4 36 Lh3 Th4 37 Lxf5 Kxf5 38 Td5+
Ke6 39 Td2??

STØTT SJAKKENS VENNER

Boks 795, 7001 Trondheim
Bankgiro: 8601.2060647.

SKOLESJAKKABONNEMENT

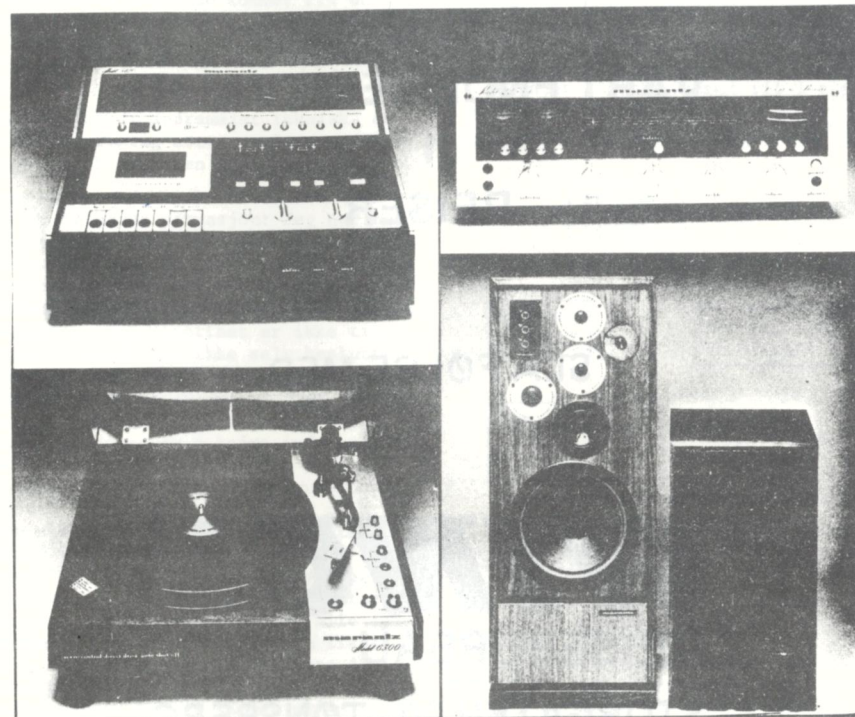
Medlemmer i NSFU kan tegne
abonnement på Norsk Sjakkblad 1978
for SPESIALPRIS KR. 18,-!!

MARANTZ - NAVNET SOM FÅR TÅRENE FREM HOS ENTUSIASTENE

Marantz — nå i Norge! Entusiastene vil betegne produktene fra denne produsent som Hi-Fi utstyrets Rolls Royce. Toppustyr fra USA — og nå tilgjengelig for alle dem som vil ha det beste. Komplette Hi-Fi program:

forsterkere, receiveere, platespillere, kassettpillere og høyttalere.

marantz.
— we sound better

Frithjof Normann's Eftf.
RADIO - TV
Stoltenbergsgate 12 - 3100 Tønsberg

**DU BLIR LETT "SJAKK-MATT"
NÅR DU SER
VÅRT ENORME UTVALG
I
REISER**

SLÅ FØLGE MED

WINGÉ

REISEBUREAU

**STORGATEN 20 - TØNSBERG
TELEFON 033 - 11 638**

Sjakk og datamaskin

ved Per Ofstad

Selv om jeg er profesjonell når det gjelder datamaskiner og amatør som sjakkspiller, setter jeg "sjakk" først, sjakken ligger jo hjertet nærmest. Brekke ga meg en liste med aktuelle spørsmål om emnet, og jeg vil følge disse fordi de kommer fra en sjakkspillers synspunkt.

Hvordan kan en maskin spille sjakk?

Jeg oppfatter spørsmålet teknisk, det å spille riktig etter reglene uten tanke på kvaliteten av spillet.

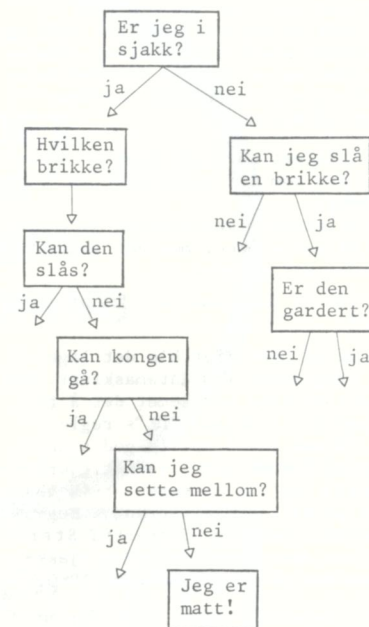
Som en introduksjon til et svar kan vi se på følgende situasjon: Jeg har en slave (det låter jo ikke bra i vår moderne tid, men la gå). Denne slave kan utføre en rekke enkelte oppdrag uten å forstå hvorfor. Oppdragene blir utført nøyaktig likt, tretthet er ikke til stede. Slaven kan ikke selv beslutte hva den skal gjøre, den må gis instruksjon om utførelse av hver eneste oppgave. Slaven husker godt, "husker" da i betydning av å lagre informasjon. Den kan lagre både data som skal benyttes i utførelsen av instruksjonene, og den kan lagre instruksjonen om hva den skal gjøre. Jeg kan altså starte med å gi den en liste av oppdrag (program) og deretter be den utføre hele listen av oppdrag til alle er utført. Den vil da automatisk utføre alle deloppgaver i den rekkefølge som listen gir. Jeg kan sette opp en liste for å løse et komplisert problem, ved at deloppgavene henger sammen på en slik måte at den store oppgaven løses. Slaven forstår ingenting, den ser ingen sammenheng mellom de deloppgaver den har fått i oppdrag å utføre, gjør bare som instruksjonslisten sier. Gjør jeg en feil, f.eks. bytter om på to instruksjoner når jeg skriver listen, vil slaven gjøre det jeg sier, og svaret blir galt.

Hvordan skal jeg så få slaven til å spille sjakk? Må jeg gi den alle muli-

ge varianter helt fra utgangsstillingen? Hvis det var slik, ville aldri en slave (datamaskin) kunne spille sjakk. Først litt om representasjon av en stilling. Jeg kan gi slaven instruksjon om å lese inn 64 tall og deretter lagre disse på en bestemt måte. Hvert tall vil da kunne representere et felt på brettet, det første tall al, deretter bl osv. helt opp til h8. Lar vi så 0 bety at feltet er tomt, 1 at det står en hvit bonde, 2 springer, 3 løper osv helt til 12 for sort konge, vil disse 64 tallene representere en stilling. Et annet tall kan holde orden på rokade: 0 hvis hvit ikke har flyttet tårn eller konge, 1 hvis motsatt.

Det som gjør at slaven virker "intelligent", er at rekkefølgen av deloperasjonene kan gjøres avhengig av de resultater den har kommet til i tidligere operasjoner.

Eksempel

Vi ser at hver "boks" kan utføres ved at stillingen som er lagret, undersøkes. Slaven forstår ikke sammenhengen mellom "boksene" til venstre (at det er en "matt-undersøkelse"), den bare utfører de instruksjoner som utgjør en

Per Ofstad (43) var juniormester i sjakk 1951 og 53, norgesmester 1961 og er fortsatt norsk elitespiller. Utover det er han en av landets fremste dataeksperter, tidligere sjef for EDB-sentret på Blindern.

"boks". Valget av neste boks er avhengig av hva som ble resultatet av forrige boks.

Noen fullstendig beskrivelse av spørsmålet er dette ikke, men det indikerer hvorledes det gjøres.

Hvor lenge har man holdt på med dette?

Allerede på 50-tallet ble det laget slike programmer for datamaskiner. Som indikert er ikke problemet det å få maskinen til å følge FIDE's regler, men å få den til å spille god sjakk. De første forsøk her i landet gjorde Gravseth og jeg sommeren 58 (hovedsaklig på Balkeby restaurant i Bogstadveien). Det ble imidlertid Stensholt som først realiserte et sjakkprogram her på berget omkring 1960.

Jeg vil deretter konsentrere meg om spørsmålet: Kommer de til å hevde seg blant virkelige toppspillere?

La meg med en gang si at enten vi sjakkspillere liker det eller ei, så er svaret ja. Men verre er at de beste sjakkspillere om en del år, det kan

ta 5, 10 eller 50 år, det avhenger av en rekke faktorer, så har de beste sjakkspillere ingen sjanser mot verdens beste sjakkautomater. Dette er nok for mange en sterk påstand, men la meg underbygge den. For 5-6 år siden var de sjakkspillende programmer relativt primitive, i februar i år vant CHESS 4.5 (det beste sjakkspillende program i verden) det åpne Minnesotamesterskap og gjorde en Elo-ratingprestasjon på nesten 2200. I lynsjakk spiller programmet bedre i forhold til mennesker, ca 2300 i rating.

Disse sjakkspillende program forbedres stadig ved å legge inn nye deler og raffinere de strategiske delene, de taktiske delene er meget gode. CHESS 4.5 (og en forbedret versjon CHESS 4.6) er utviklet fra og kjøres på en såkalt "stor" datamaskin, Central Data 176. Dette er i dag en meget hurtig datamaskin og kan utføre mange millioner instruksjoner pr. sekund. Imidlertid er strukturen i denne (og de tilsvarende maskiner som kjører sjakkspillende program) lagt opp for å løse andre oppgaver enn å spille sjakk. Deres styrke er tekniske beregninger, men jeg verken multipliserer eller dividerer når jeg spiller sjakk. Den store teknologiske revolusjon på datamaskinområdet (mikroprosessorer) som startet for noen få år siden, gjør det mulig å utvikle spesielle maskiner for å spille sjakk. I tillegg til hurtigheten vil denne utviklingen gi mye enklere utprøving av forbedringer i programmet, dette er idag meget tungvint.

Maskinen har en enorm fordel i et turneringsparti mot en menneskelig motstander, den spiller postsjakk(!), dvs den har hele tiden full oversikt over stillingene selv om disse ligger langt fra den aktuelle stillingen. Mennesket må foreta analysene i hodet, og stillingene mot slutten av lange varianter blir uklare. Da er det ikke lett å foreta en nøyaktig bedømmelse, særlig ikke når klokken tikker ved siden av brettet! Maskinen er heller ikke plaget av nerver, den spiller med sin fulle spillestyrke hele tiden.

I et parti mot Levy (IM) (som Levy vant etter ca 40 trekk) var et av trekkene (26 a4 Red.anm.) basert på en analyse av over 400.000 stillinger og opp til 22 halvtrekk fremover! Og dette er bare begynnelsen.

VI SPRINGER

TIL

STEDET
FOR
KYNDIG
VEILEDNING

malerservice

ALFRED BJØRVIK & CO

SANDEFJORD

Veddemålet

David N L Levy, Skottland (32), som er internasjonal mester i sjakk og dessuten datamaskineksperter, inngikk i 1968 et berømt veddemål med fire vitenskapsmenn. Levy hevdet at ikke noe datamaskinprogram ville være i stand til å slå han i en sjakkmatch innen august 1978. Veddemålet er på såpass som 1250 pund.

Et parti ble spilt på Carnegie Mellon University i Pittsburgh, USA den 1 april i år. (Levys internasjonale rating er 2325.)

Hvit: CHESS 4.5

Svart: IM David Levy

SICILIANSK

1 e4 c5 2 Sf3 d6 3 d4 cxd4 4 Sxd4 Sf6 5 Sc3 g6 6 f3 Lg7 7 Le3 0-0 Dd2 Sc6 9 Lc4 a6 Levy spiller altså Dragevarianten, som han selv har skrevet bok om. Med sitt siste trekk gikk han med vilje ut av teorien. Maskinen svarer med en posisjonell feil, som styrker svarts sentrum. 10 Sxc6? bxc6 11 0-0 Sd7 12 f4 Sb6 13 Le2 Le6 14 b3? Sc8 15 a3 Da5 16 b4 Dc7 17 f5 Ld7 18 Lh6 Db6+ 19 Kh1 Dd4 20 Dxd4 Lxd4 21 Tf3 Lg7 22 Lxg7 Kxg7 23 Tbl Sb6 24 T3f1 Tfb8 25 Tbd1 f6 26 a4? a5 27 b5 cxb5 28 axb5 Tc8 29 Td3 Tc5 30 Tg3 Tac8 31 Tf3 a4 32 h4 Her trodde maskinen at den hadde en fordel med en "halv bonde"! 32 - a3 33 fxg6 Men her innså den plutselig at fordelene var på svarts side. I virkeligheten er naturligvis hvit sjanseløs. 33 - hxg6 34 Te3 Le6 35 h5 g5 36 Sd5 a2 37 Ta3 Lxd5 38 exd5 Txc2 39 Ld1 Td2 40 Kh2 Tc1 41 Lb3 aD 42 Txa1 Txa1 43 Te3 Samtidig ga programmererne opp på vegne av maskinen. 0-1

Selv om CHESS 4.6 er en forbedret versjon, burde Levy kunne vinne veddemålet. Men han skal kanskje være glad for at han ikke dristet seg til å si f.eks. 1985!

En lynsjakkmatch mellom Levy og CHESS 4.5 et par dager tidligere endte 2-2. Mer om maskin-lyn i Levys egen artikkel!

I de konkrete varianter (slag/sjakkserier) er maskinen sikker, den overser intet. Svakheten er imidlertid å formulere de mer langsiktige strategier på en slik måte at de lar seg programmerer for en maskin. Men også her er utviklingen rask. Et av hjelpemidlene er å benytte programmet til å følge mesterpartier trekk for trekk, dermed kan en se om det er systematiske avvik som kan skyldes svikt i strategiene. Et annet er å la maskinen spille mot seg selv (to programmer i samme maskin) med forskjellige strategier, ved å variere det tapende programs strategi til det blir bedre enn det andre osv.

Konklusjonen må derfor bli at med så store utnyttede muligheter i forhold til dagens automater vil fremtiden gi maskinstormestere i superklasse når det gjelder praktisk spill.

Er sjakkautomatene en trussel for sjakkspillet?

Her må svaret bli klart nei, og bedre enn det, sjakken vil vinne på det. I dag kan man for en rimelig penge (ca 1000 kr) kjøpe en sjakkspillende partner ("Chess Challenger") med spillestyrke på vanlig "hjemmeamatørnivå" (ca 1200 i rating). Om få år vil slike hobbyautomater gi god motstand opp mot norsk toppklasse. Dette vil gi sjakken en utbredelse av enorme dimensjoner. En del av alle de menneskene som på denne måten får kontakt med sjakk, vil kreve noe mer enn å leke med en automat. Disse vil komme til det organiserte sjakkliv for å møte andre mennesker i kamp.

Da maskinens styrke skyldes dens sikre anvendelse av hva den er programmert for å ta hensyn til, dens store "regneferdighet" i kompliserte stillinger og til slutt dens store "psykiske ro", og ikke det at den kan mer sjakk (f.eks. finner nye strategiske prinsipper) vil den neppe i overskuelig fremtid bli noen faktor når det gjelder ideer i sjakk. Steinitz, Reti og Nimzowitsch stiller da i en helt annen klasse enn en automat.

Derimot er jeg meget bekymret over postsjakkens fremtid. En postsjakkspiller får vanligvis meget begrenset hjelp fra andre og bedre sjakkspillere, men har han en god automat til hjelp - vil han ikke da anvende den?

Til slutt vil jeg nevne at hovedårsaken til at det satses mye på sjakkautomater ikke primært er å lage gode sjakkspillende automater. Hensikten er i første rekke å utvikle metoder

Datamaskiner møter mestere i lynsjakk

ved David Levy

Selv om de beste dataprogrammene ennå ikke kan by menneskelige sjakk mestere konkurranse i turneringsspill, er det en helt annen sak i lynsjakk. Verdens sterkeste EDB-program, CHESS 4.6 (og dens forløper CHESS 4.5) er en så god lynspiller at den har slått flere meget sterke spillere, derav noen internasjonale mestere og en stormester. Hvorfor er det en slik voldsom forbedring i dens prestasjoner når den spiller hurtig?

Svaret ligger i måten programmet bestemmer seg for trekket på. Det undersøker først alle mulige trekk det kan gjøre, så alle mulige svar på hvert av disse, osv. til 4 eller 5 halvtrekk. (Et halvtrekk er et trekk av hvit eller svart.) Så fortsetter CHESS 4.6 letingen ved å undersøke hver fortsettelse som omfatter slag og sjakker til det ikke er flere slag og sjakker å se på. Dette gjør at den ofte må se 20 til 25 halvtrekk framover. På fem sekunder kan programmet se på rundt regnet 40 000 stillinger!

Ved å undersøke all taktiske varianter oppnår programmet en mesters taktiske styrke. Det kan ikke overse en enkel kombinasjon, og blir det gitt sjansen til å vinne materiell tvunget, vil det utvilsomt gjøre det. Den eneste måten å slå CHESS 4.6 på i lynsjakk er å overspille den posisjonelt. Men også da kan man bli fristet til å omsette en stor posisjonell fordel i gevinst ved taktiske midler, og så får programmet ofte sjansen til å vende situasjonen til sin fordel (se f.eks. partiet mot Stean).

I øyeblikket er ikke datamaskiner i

til å angripe komplekse strategiske problemer, og ved å bruke sjakk kan man få et mål på metodenes "godhet" ved å sammenligne med menneskelig motstander.

stand til å flytte brikker, og dermed kan de ikke spille 5-minutters sjakk. Reglene for menneske mot maskin i lynsjakk har gradvis blitt forandret: mennesket gjør alle sine trekk innen 5 minutter på vanlig måte, mens maskinen spiller etter 5 sekunder pr. trekk (i gjennomsnitt). Hvis programmet ikke setter matt eller annonserer matt innen 60. trekk, taper det på tid. Alle de følgende partiene ble spilt med slike regler.

Pittsburgh, 31/3 1977

Hvit: CHESS 4.5

Svart: H.Berliner, USA

SICILIANSK

1 f4 g6 2 Sc3 Lg7 3 e4 c5 4 Sf3 Sc6 5 Lc4 e6 6 0-0 Sge7 7 e5 d6 8 Se4 dxe5 9 fxe5 Sxe5 10 Lb5+ S7c6 11 d3 0-0 12 Sxe5 Sxe5 13 Le3 a6 14 La4 b5 15 Lxb5 axb5 16 Lxc5 Te8 17 d4 Sc6 18 c3 e5 19 Sd6 exd4 20 Df3 Se5 21 Dxa8 d3 22 Sxe8 Dxe8 23 a4 h5 24 axb5 Sg4 25 Ta7 De5 26 Dxc8+ Kh7 27 Dc7 De2 28 Dxf7 1-0

Toronto, 8/8 1977.

Hvit: CHESS 4.6

Svart: IM L.Day, Canada

SICILIANSK

1 e4 c5 2 Sf3 Sc6 3 Lb5 d6 4 0-0 Ld7 5 c3 Sf6 6 Te1 a6 7 La4 b5 8 Lc2 Lg4 9 h3 Lxf3 10 Dxf3 g6 11 d3 Lg7 12 Lf4 Sd7 13 Sd2 0-0 14 Lb3 Tc8 15 a4 Sce5 16 De2 Db6 17 axb4 axb4 18 Le3 Sc6 19 Sf3 Db7 20 Sg5 Sce5 21 f4 c4 22 Ta7 Dc6 23 fxe5 cxb3 24 d4 d5 25 exd5 Dxd5 26 Te1 f6 27 exf6 exf6 28 Dg4 f5 29 Df3 Dxf3 30 Sxf3 Sf6 31 Tla3 Sd5 32 Lf2 b4 33 Txb3 bxc3 34 Tbb7 Lh6 35 bxc3 Txc3 36 Txb7 Tc1+ 37 Kh2 Lf4+ 38 Lg3 Lxg3+ 39 Kxg3 Tf6 40 Se5 Tc3+ 41 Kh2 Sf4 Programmet meldte nå matt i fire trekk. 42 Tag7+ Kf8 43 Sd7+ Ke8 44 Tg8+ Tf8 45 Txf8+matt 1-0

London, 17/9 1977

Hvit: CHESS 4.6

Svart: IM Z.Vranesic, Canada

SICILIANSK

1 e4 c5 2 Sf3 e6 3 d4 cxd4 4 Sxd4 Sf6

Napoleon og sjakkautomaten anno 1977

5 Sc3 Lb4 6 f3 0-0 7 Lf4 a6 8 a3 La5 9 Ld6 Te8 10 b4 Lc7 11 Sb3 Lxd6 12 Dxd6 De7 13 Dxe7 Txe7 14 e5 Sd5 15 Kd2 Sxc3 16 Kxc3 Sc6 17 Te1 b5 18 Ld3 Tb8 19 Kb2 d5 20 exd6ep Td7 21 Td1 Se5 22 Sc5 Td8 23 f4 Sg4 24 d7 Lb7 25 Td2 Ld5 26 Sxa6 Tb6 27 Sc5 Sf6 28 a4 bxa4 29 c4 La8 30 Kc3 g6 31 Lc2 a3 32 Kb3 Lc6 33 Kxa3 Kf8 34 La4 Lxa4 35 Kxa4 Ke7 36 Thd1 Ta8+ 37 Kb3 Td8 38 b5 h6 39 Kb4 Tbb8 40 g3 Ta8 41 b6 Tab8 42 Kb5 g5 43 fxg5 hxg5 44 Td6 Sg4 45 Sa6 Ta8 46 b7 Ta7 47 b8=D Txb8+ 48 Sxb8 Tb7+ 49 Tb6 Txd7 50 Txd7+ Kf6 51 c5 Se5 52 c6 Kg6 53 c7 Sxd7 54 Sxd7 Kf5 55 c8=D Kg6 56 Dg8+ Kf5 57 Dh7+ Kg4 58 Se5+matt 1-0 "Jeg er svært imponert" - Vranesic.

London, 17/9 1977.

Hvit: CHESS 4.6

Svart: IM Z.Vranesic, Canada

SICILIANSK

1 e4 c5 2 Sf3 e6 3 d4 cxd4 4 Sxd4 Sc6 5 Sxc6 bxc6 6 Le3 Sf6 7 Sc3 d5 8 e5 Sd7 9 f4 Le7 10 Le2 0-0 11 0-0 a5 12 Ld3 f5 13 exf6 Sxf6 14 Df3 Tb8 15 Ld4 c5 16 Le5 c4 17 Lxb8 Db6+ 18 Kh1 Dxb8 19 Le2 Dxb2 20 Tf1 Db6 21 Tab1 Dc7 22 Dg3 Lc5 23 Te1 Ld7 24 Tf1 Ld6 25 Sb5 Lxb5 26 Txb5 Se4 27 Dh3 Tf6 28 Lg4 Dd7 29 Txd5 De7 30 Txa5 h6 31 De3 Sc5 32 Le2 Dc7 33 Ta8+ Kh7 34 g3 e5 35 fxe5 Txf1+ 36 Lxf1 Lxe5 37 a4 Lf6 38 Lg2

Sd7 39 Ta7 Dd6 40 De4+ g6 41 Dd5 og svart tapte på tid. 1-0

Til slutt historiens første vinstparti av en datamaskin mot en stormester. London, 18/9 1977.

Hvit: CHESS 4.6

Svart: GM M.Stean, England

OWENS FORSVAR/ENGELSK

1 e4 b6 2 d4 Lb7 3 Sc3 c5 4 dxc5 bxc5 5 Le3 d6 6 Lb5+ Sd7 7 Sf3 e6 8 0-0 a6 9 Lxd7+ Dxd7 10 Dd3 Se7 11 Tad1 Td8 12 Dc4 Sg6 13 Tfe1 Le7 14 Db3 Dc6 15 Kh1 0-0 16 Lg5 La8 17 Lxe7 Sxe7 18 a4 Tb8 19 Da2 Tb4 20 b3 f5 21 Sg5 fxe4 22 Scxe4 Txf2 23 Txd6 Dxd6 24 Sxd6 Txg2 25 Sge4 Tg4 26 c4 Sf5 27 h3 "Denne maskinen er et geni" - Stean. 27 - Sg3+ 28 Kh2 Txe4 29 Df2 h6 30 Sxe4 Sxe4 31 Df3 Tb8 32 Txe4 Tf8 33 Dg4 Lxe4 34 Dxe6+ Kh8 35 Dxe4 Tf6 36 De5 Tb6 37 Dxc5 Txb3 38 Dc8+ Kh7 39 Dxa6 1-0

Høyt nivå!

På "Sjakkens Dag", søndag 6 november, hadde vi gleden av å høre radioprogrammet "Sjakk og musikk". I programmet skjedde bl.a. det at fiolinisten (og sjakkspilleren) Ørnulf Boye Hansen spilte og vant et sjakkparti mot dataprogrammet "Chess Challenger". Men det ble servert overraskende opplysninger om sjakkspillende datamaskiner. F.eks. at selv verdens beste sjakkprogrammer ville ha vanskeligheter med å hevde seg i laveste klasse i NM! Ikke verst.

☛ Sentralstyret i Norges Sjakkforbund har tildelt Leif Øgaard og Knut J Helmers sjakkstipend for 1977/78 på henholdsvis kr.10.000 og 8.000. Øgaard og Helmers forplikter seg til å delta i et visst antall turneringer av ulike slag, kommentere partier for NSB og andre sjakkpublikasjoner og spille noe simultan.

☛ IM Arne Zwaig har takket nei til en invitasjon til stormesterturnering i Kiel april 1978. Overfor NSF har Zwaig opplyst at han ikke har anledning til å spille sjakk fram til sommeren. Leif Øgaard tar Zwaigs plass i Kiel-turneringen.

Spill verdenssuksessen

Othello

Lett som Ludo,
utfordrende som sjakk.

5220 Kampanje-Plan

OTHELLO – det nye fascinerende spillet som går sin seiersgang verden over. Allerede nå kjøpt av over 10 millioner.

«A minute to learn – a lifetime to master».
Like spennende og morsomt for alle aldre – fra første til siste trekk.

Pris kr. 69,-.

«Det mest krevende spill jeg har prøvd utenom sjakk.»

Påstanden kommer fra Thomas Heiberg, sjakkspilleren som ble nr. to i det første VM i Othello, spilt i Tokyo i november.

Remis i radiopartiet

Høstens store sjakkbegivenhet for nordmenn generelt har sikkert vært radiolandskampen mellom Knut J Helmers, Norge (hvit) og Ove Ekebjerg, Danmark. Partiet ble nylig hevet som remis etter 36 trekk. Men underveis skjedde det litt av hvert – med interessante, lærerike vendinger og vanskelige trekk.

I neste nummer bringer vi partiet med kommentarer av Helmers.

Førøvrig har dagspressen fulgt oppgjøret fra trekk til trekk, noe som sikkert er av stor betydning for det bredere

lag av sjakkinteresserte. Vi har inntrykk av at kommentarene vanligvis har vært holdt på et fornuftig plan, men undrer oss over at en av dagsavisene nesten daglig har operert med "selvsagte" trekk. Det må da være elendig pedagogikk?!

I radioen har Knut Bøckman hatt kommentarer med jevne mellomrom. Disse var lagt opp på en interessant måte med intervjuer med Einar Haave (som spilte radiolandskamp for Norge mot Danmark i 1947 – den aller første), Svein Johannessen (som kommenterte partiet i Aftenposten med vanlig soliditet) og til slutt Helmers selv. Alt i alt har det nok vært god sjakkpropaganda, og vi håper at neste parti er nær forestående.

ANNONSE

Fin innsats av Thomas Heiberg i Othello-VM

Ukebladet Vi Menn sendte sjakkspilleren Thomas Heiberg (Stjern-en) til Tokio i slutten av oktober for å kjempe for Norge i det første verdensmesterskapet i det nye spillet Othello. Og det ble virkelig knallsuksess for vår gode sjakkvenn. I kamp med spillere fra flere kontinenter, endte Heiberg på 2.plassen! Og det til tross for at han ikke hadde spilt Othello mer enn i et par måneder. Første gangen var faktisk under Gausdal-turneringen i høst.

Vi Menn håndplukket en gruppe sjakkspillere som også møtte Tony Miles fra England, og kjørte en uttagningskonkurranse på KNA-hotellet. Seieren innebar en 10 dagers tur til Japan. Thomas Heiberg ble mannen som krysset nordpolen i jumbo-jet og fikk sjansen til å kjempe om både ære og flotte premier på Imperial Hotell i Tokio. I tillegg sørget arrangørene for at deltagerne og

så fikk sett mye av Japan, både Tokio og et par kjente og populære turiststeder langt ifra millionbyen.

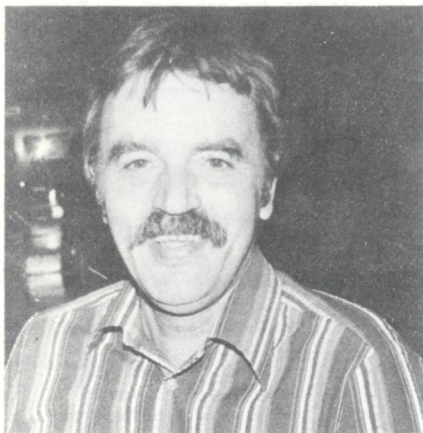
Heibergs vei til den siste og spennende finalen var tornefull, og det så ikke lyst ut halvveis. Men når nordmannen først hadde lært av den japanske storfavoritten Inoue hvordan man best skulle utnytte taktikken, gikk det flott. Ja, så bra at alle de japanske Othello-fansene sto med hjertet i halsen i finalen, hvor Heiberg var like ved å snappe VM-tittelen for nesen på den rutinerte Othello-mesteren.

Og at Othello er populært i Japan, lærte man bl.a. av at det er 2,5 millioner medlemmer i Othello-forbundet som sto for dette mesterskapet. Tokio-avisen Asahi (opplag 8 millioner) hadde stort bilde av Heiberg, og han ble også intervjuet av det kjente magasinet Times.

I tillegg til selve arrangementet, ble det altså anledning til å dra litt rundt i det spennende og fremmedartede landet, så det ble litt av en drømmetur for den unge realfagstudenten fra Nordstrand. – Jo, det var en fantastisk tur, og jeg er også svært godt fornøyd med hele opplegget. Ikke minst med spillet i den siste finalekampen, sier Heiberg, som finner det nye Othello-spillet utfordrende og krevende.

SK JARL 25år

Presidentens klubb, "JARL" i Trondhjem, feirer 25-årsjubileum i år. I den anledning arrangerer klubben for sikkerhets skyld to jubileumsturneringer! Den første var "Gausdal Chess International" i august, den andre er "Jarleslaget" i Trondheim 2-4 desember. Sistnevnte blir også enslags avskjedsturnering for klubbens formann gjennom samtlige 25 år(!), Arnold J Eikrem, som fra nyttår har Oslo som "hovedbase".

Presidenten i jubileumshumør

Sjakkklubben Jarl ble stiftet i 1952, av en gruppe unge utbrytere fra Arbeidernes Sjakkklubb. Klubben hadde alt fra starten flere sterke spillere. F.eks. vant Jarl det første NM i postsjakk for lag, i 1953. Laget besto av Arnold Johan Eikrem, Gunnar F Myhre og Odd G Eikrem (Arnolds bror). Blant andre sterke spillere som står eller har stått i klubben, kan nevnes: Dag Østerberg, Tora og Per Møllmann, Gaute Lindgard, Trygve Guttormsen, Alvin B Hansen, Øystein Selnes, Dan H Fosse, Einar Hatlebakk, Arne Schjønby og Bjørn Heggheim.

Tre ganger har Jarl vært i finalen i norgesmesterskapet for klubber/lag (1958, 72 og 75), men uten å gå helt til topps. I klubbens glansdager på 50-tallet var medlemstallet oppe i nesten 60. Siden har egenaktiviteten

vært noe opp og ned, det foreløpig siste klubbmesterskapet ble spilt i 1972.

Desto større har klubbens innsats vært de siste årene som turneringsarrangør, under entusiastisk ledelse av Forbundets president Arnold J Eikrem (med familie). Av klubber i Norge er det nok ingen som har stått bak flere internasjonale turneringer.

♙ Mary Klingen, Stjernen spilte også i år den populære, åpne kvinneturneringen "Degerforstråffen" i Sverige. Med 4½ poeng av 7 ble hun nr.9 av 34 spillere. Pia Cramling vant foran Siv Bengtsson, begge Sverige og begge 6 p.

♙ En "vareopptelling" innen Norges Sjakkforbund forleden viste at vårt samlede antall kvinnelige medlemmer bare strekker seg til 30. Hva kan gjøres??

MODERN CHESS THEORY

Et nytt månedsblad som utelukkende vier seg til åpningsteori.

Hver måned kommer fem artikler av stormestere, blant andre Hort, Keene, Olafsson og en russer (Botvinnik, Polugajevski, Tal), pluss svar på leserbrev.

Algebraisk notasjon, 24 sider i hvert nummer.

Årsabonnement kr.140.-

Spesialtilbud som gjelder til 28. februar 1978: Årsabonnement kun kr.120.-

Bestilles i "Sjakkutsalget"
Boks 795, 7001 Trondheim.

Om tre norgesmesterskap

Ferdigspilt

Vi kan omsider bringe fullstendige resultater fra norgesmesterskapet 1976, klasse Mester A:

1 Henry Pettersen 12 2 Per Ofstad 11½
3 Odd K Lie 10½ 4 Per Lindblom 9½ 5
Nils Larsen 7½ 6 Olaf Skaslien 7½ 7
Karl Vidar Michelsen 7 8 Øyvind Kvamme
7 9 Oddvar Prytz 6½ 10 Odd Plattum 6½
11 Alf Natskår 6 12 Freddy Aamodt 5 13
Helge E Theting 5 14 Trygve Plukkerud
2½ 15 Sven Nordal 1

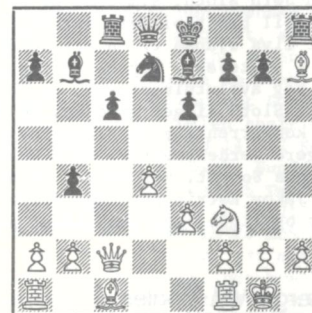
Lindblom og Ofstad hadde et teoretisk interessant parti i Meranerforsvaret, hvor sistnevnte kommer med et nytt trekk hvor teorien angir fordel for hvit. Etter alt å dømme er Ofstads trekk en ubetinget forsterkning.

Hvit: Per Lindblom

Svart: Per Ofstad

DRONNINGGAMBIT (Meraner)

1 d4 d5 2 c4 c6 3 Sf3 Sf6 4 Sc3 e6 5
e3 Sbd7 6 Ld3 dxc4 7 Lxc4 b5 8 Ld3 b4
9 Se4 Sxe4 10 Lxe4 Lb7 11 0-0 Le7 12
Dc2 Tc8 13 Lxh7

Med dette løperinnslaget vant Uhlmann over Capelan i Solingen 1974. Det skjedde da 13 - c5 14 Le4 cxd4 15 Dd3 Lxe4 16 Dxe4 dxe3 17 Lxe3 Sf6 18 Db7 Tc7 19 Db5+ Kf8 20 Lf4 Td7 21 Tacl Td5

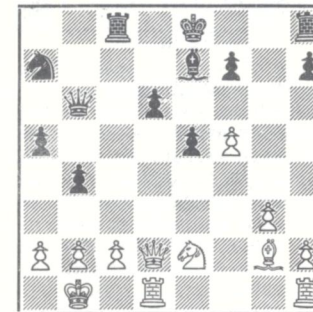
22 Db7 med klar fordel for hvit. Det er ellers klart at svart ikke kan spille 13 - g6?? 14 Lxg6! Ofstad finner en annen mulighet, som straks utnytter det åpne h-linja til et kongeangrep: 13 - Ld6 14 g3 Da5 15 Ld3 Dh5 16 De2 Dh3 17 e4 c5 18 Le3 c4 19 Lc2 Sf6 20 Tfd1 Sg4 21 Df1 Dh7 22 d5 Ofstad foreslår her 22 Dg2!? Lxe4 23 Lxe4 Dxe4 24 d5! 22 - exd5 23 Dg2 Sxe3 24 fxe3 Dh6 25 exd5 Dxe3+ 26 Kh1 Dc5 27 Sg5 Th6! 28 Te1+ Kf8 29 Tad1 Le7 30 Te5 Lxg5 31 Txg5 Te8 32 Tf5 g6 33 Df2 Dxf2 34 Txf2 Te5 35 Kg1 Lxd5 36 Kf1 Le6 37 Lb1 Kg7 38 Kg2 g5 0-1
I postsjakk vil videre motstand være nytteløs.

Hvit: Odd K Lie

Svart: Freddy Aamodt

SICILIANSK

1 e4 c5 2 Sf3 Sc6 3 d4 cxd4 4 Sxd4 Sf6
5 Sc3 d6 6 Lg5 e6 7 Dd2 a6 8 0-0-0 Ld7
9 f4 Le7 10 Sf3 b5 11 Lxf6 gxf6 12 Kbl
Db6 13 g3 b4 14 Se2 e5(?) 15 Lg2 a5 16
Sh4 Sa7 17 fxe5 fxe5 18 Sf5 Lxf5 19
exf5 Tc8

20 f6! Lf8 21 The1 Sb5 22 Ka1 Dc5 23
Lh3 Tc6 24 Sc1! a4 25 Sd3 Dxc2 26
Sxe5! 1-0

Hvit: Olaf Skaslien

Svart: Henry Pettersen

FRANSK

1 e4 e6 2 d4 d5 3 Sc3 Lb4 4 e5 c5 5
a3 Lxc3+ 6 bxc3 Se7 7 a4 Da5 8 Ld2
Sbc6 9 Sf3 c4 10 g3 Ld7 11 Lh3 Sg6 12
Dc1 f6 13 Da3 0-0-0 14 0-0 Tde8 15
Tfe1 Dc7 16 Te2 fxe5 17 dxe5 h5 18
Tae1 h4 19 Kg2 hxg3 20 hxg3 Sd8 21 Sd4
a6 22 f4 Se7 23 Tb1 Th7 24 Th1 g6 25
Sxe6 Sxe6 26 Lxe6 Txb1 27 Lxd7+ Dxd7
28 Kxh1 Dg4 29 Dc5+ Kb8 30 Df2 Sf5 31
Le1 Sxg3+ 32 Dxg3 Dxe2 33 Kg1 Dxc2 34
a5 De4 0-1

Spennende innsjutt

Norgesmesterskapet 1977 er alt inne i sluttfasen. Selv om det sikkert tar sin tid før samtlige partier er avsluttet, kan vi konstatere at trekløveret Jan Svenneby, Øystein Sande og Karl Vidar Michelsen nærmest står i en klasse for seg. Svenneby og Sande har nylig tatt remis i et dødt tårnsluttspill. Dermed er Svenneby ferdigspilt med 9½ poeng (av 12). Michelsen har 8 poeng (2 uavsluttede partier) og Sande 7½ (2). Etter våre rapporter har Sande to fordelaktige stillinger mot Michelsen og Eivind Kjørstad. Vinner han disse, blir det stikkamp med Svenneby om tittelen. Ellers tar Svenneby sitt annet mesterskap.

Stillingen i NM 1977 pr. 5 desember:

Svenneby 9½, Michelsen 8 (2), Sande 7½ (2), Ole E Haugseth 7 (1), Eivind

Norgesmestere i postsjakk

1946	OLAF BARDA, Oslo
1947/48	SVERRE LILLELIEN, Rjukan
1949/50	OLAF BARDA, Oslo
1951/52	ERIK MADSEN, Fredrikstad
1953	EINAR TINNESAND, Notodden
1954	PER LINDBLOM, Oslo
1955	KÅRE ORMHAUG, Orvos
1956	HENRY PETTERSEN, Mosjøen
1957	DAAN DE LANGE, Hamar
1958	EDVARD STERUD, Hamar
1959	SVERRE AARSETH, Bergen
1960	EDVARD STERUD, Hamar
1961	DAAN DE LANGE, Hamar
1962	JAN SVENNEBY, Oslo
1963	EDVARD STERUD, Hamar
1964	PER LINDBLOM, Oslo
1965	HENRY PETTERSEN, Mosjøen
1966	TRYGVE PLUKKERUD, Lillehm
1967	JAN SVENNEBY, Oslo
1968	DAAN DE LANGE, Hamar
1969	EINAR HATLEBAKK, Oslo
1970	EDVARD STERUD, Hamar
1971	EDVARD STERUD, Hamar
1972	ODD K LIE, Porsgrunn
1973	NILS LARSEN, Oslo
1974	LEIF ØGAARD, Oslo
1975	KARL-VIDAR MICHELSSEN, Hamar
1976	HENRY PETTERSEN, Mosjøen
1977	?

Kjørstad 5 (3), Freddy Aamodt 5 (1), Alf Natskår 4½ (4), Per Lindblom 5 (2) (2), Bjarne Blikeng 4½ (1), Jon Wiik 3 (1), Odd K Lie 2½ (5), Martin Bogen 2 (3), Thor Støre 1 (3)

Nest høyeste klasse, Mester B, består av to grupper. MB I er vunnet av Torger Strand med 6½/8 foran Trond A Nilsen 5(1) og Dag Orseth 5. Problemisten Odd Erik Backe fra Hamar har vunnet MB II med 8/10 på kvalitet foran Alf Øverås. På de neste plassene kom Gunnar Wicklun-Hansen og Karl W Strand, begge med 6 poeng.

Ny turnering igang

Også NM 1978 er startet opp for noen måneder siden. Blant deltakerne i Mester A merker vi oss de tidligere brettssjakknorgesmestrene Paul Svedenborg og Terje Wibe. Det vil ikke forundre oss mye om disse to blir med i kampen om mesterskapet. De hardeste konkurrentene bør kanskje bli Henry Pettersen og Per Lindblom. En rekke av våre fremste spillere er så opptatt i andre sammenhenger (OL-finale, OL-semifinale osv) at de ikke har funnet anledning til å stille opp.

Postsjakkforbundets turneringsleder Sven Nordal melder at to partier er avsluttet til nå. Wibe har vunnet i 13 trekk (!) over Rolf Røstad, mens Bjørn Minge og Freddy Aamodt har tatt remis.

Dansk verdensmester?

Dansken Jørn Sloth, som også er en meget habil brettsspiller, ser ut til å ha sitt livs sjanse til å bli verdensmester i postsjakk. Den 8. VM-finalen nærmer seg avslutningsfasen, og det er klart at Sloth ligger godt an. De færligste konkurrentene er V.Zagorovskij (tidligere verdensmester) og V.Kosenkov, begge Sovjet. Regjerende verdensmester Jakov Estrin har tapte flere partier og ligger mer beskjedent plassert.

Ekebjærg i VM-finalen

Vår kjenning fra radiopartiet, danskenes europamester i postsjakk Ove Ekebjærg, er eneste nordiske deltager i den 9. VM-finalen, som nå er startet opp.

Norge og OL-finalen

Som kjent er Norge med i den 8. OL-finalen i postsjakk. Vi gjentar at det norske laget består av: Edvard Sterud (Hamar), Sverre Aarseth (Cambridge), Karl Vidar Michelsen (Hamar), Øystein Sande (Volda), Ferenc Seres (Oslo) og Odd K Lie (Porsgrunn).

De første resultatene er allerede kommet. Aarseth har tapte mot England (mot den nybakte postsjakkstormester Hol-lis), mens Sande og Seres har remisert mot Sverige.

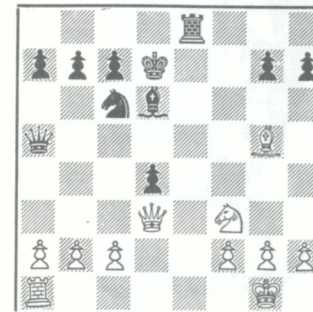
Det er naturligvis altfor tidlig å ta disse resultatene som noen indikasjon på hvordan Norge vil hevde seg. Men det er vel liten tvil om at det kan bli hardt nok blant postsjakkens elitenasjoner.

Sande har sendt oss remispartiet sitt mot den ikke ukjente brettsspiller Kjell Krantz. "Nå må vi en gang for alle slå ihjel myten om at remispartier er kjedelige!", skriver Sande og kommenterer oppgjøret.

Hvit: Kjell Krantz, Sverige
Svart: Øystein Sande

PRØYSSISK (Trespringerspill)
1 e4 e5 2 Sf3 Sc6 3 Lc4 Sf6 4 d4 exd4 5 0-0 Sxe4 6 Te1 d5 7 Lxd5 Dxd5 8 Sc3 Da5 9 Sxe4 Le6 10 Seg5 0-0-0 11 Sxe6 fxe6 12 Txe6 Ld6 så langt følger partiet tradisjonell teori. Keres angir her 13 De2, men Krantz har en svensk spesialitet på lager: 13 Lg5! Innledningen til den såkalte "Hugos special-are", oppkalt etter den svenske postsjakkspiller Hugo Sundqvist, som med en teoretisk forsterkning i denne varianten skaffet Sverige to raske seire i en postsjakklands-kamp mot Sovjet! Den tradisjonelle teorien angir nå fortsettelsen 13 - Tdf8 14 De2 Kd7! med truselen Txf3 og Dvg5. Sundqvist fortsatte imidlertid med 15 Te1!, med ideen 15 - Txf3? (best er Dxa2!?) 16 Dxf3 Dvg5 17 Df7+ Se7 18 f4 Dc5 19 Txe7+ Lxe7 20 Te5 Db4 21 a3! med gevinststilling for hvit. Det hjelper heller ikke stort å spille 15 - d3 pga 16 Dxd3 Txf3 17 Dxf3 Dvg5 18 Df7+ Le7 19 b4! a6 20 c4 Kd8 21 f4 Dg4 22 Txc6 og vinner. Nå ble jeg heldigvis gjort kjent med to artikler om denne spesialiteten i det svenske "Schack-nytt", skrevet av ingen andre enn Kjell

Krantz selv! Jeg var inne på tanken å gå inn i varianten og spille 15 - Dxa2 med like sjanser ifølge Sundqvist, men fryktet at Krantz hadde en forsterkning på lager, så jeg valgte det mer "safe": 13 - Tde8 14 De2 Kd7 Nå hadde jeg ventet 15 Te1 og planlagt 15 - Dxel+. Hvits neste to trekk kom som en overraskelse. 15 Txe8! Txe8 16 Dd3 Hvit har "tapt et tempo" med å gjøre to dametrekk for å komme til d3, men det eneste svart har "tjent", er en dum kongeplassering på d7! Hvit står best.

16 - g6!? Ifølge Krantz det beste. I samme OL har jugoslaven Majstrovic spilt 16 - h6?! mot Krantz, og kommet i vanskeligheter. 17 Lf6 Sb4 Nå begynner det en livlig slagveksling hvor svart så vidt det er holder balansen. 18 Dxd4 Df5! Krantz foreslo her 18 - Sxc2 19 Dg4+ Df5 20 Dxf5 gxf5 21 Td1, men jeg likte ikke stillingen som oppsto. 19 Dh4 Sxc2 20 Td1 på 20 Dxb7+ kan følge Kc8 21 Tc1 Dxf6 22 Dh3+ (Det truet Th8!) Kb8 23 Txc2 Dd4! 24 Td2 Dc4! og svart vinner bonden tilbake med godt spill. En annen kritisk variant var 20 Tc1 Sb4 21 Dxb7+ Kc8 22 Df7, men svart redder seg med det elegante 22 - Tf8! 23 Txc7+ Kb8 24 Txb7+ Kc8 25 Tc7+ remis! 20 - h5 21 Se5+ Txe5 22 Lxe5 Dxe5 23 Da4+ Kd8 24 Dxc2 Dxb2+ 25 Kf1 Dh1+ 26 Ke2 Dvg2 Her pusset jeg lettet ut, og mente at jeg med to bønder og hvits usikre kongeplassering hadde fullstendig kompensasjon for kvaliteten. Men jeg oppdaget fort at hvit har enda litt krutt igjen. 27 Dc4! Truer De6 og tårnmanøveren Td1-d4-e4. Etter litt fundering fant jeg ut at den beste forsvarsplan var å føre kongen til kongefløyen, og om mulig stille opp dronningfløybøndene på c7, Forts. side 36

**THE
SWINGING
PLACE**

**BYENS
BIFF
HUS**

**Biffene er spesialmørnet
og serveres i
3 størrelser
m/salat**

DANS

**TIL TOPP ORKESTER
hver aften fra 19.00–23.00
(unntatt tirsdager)**

Grand kafé

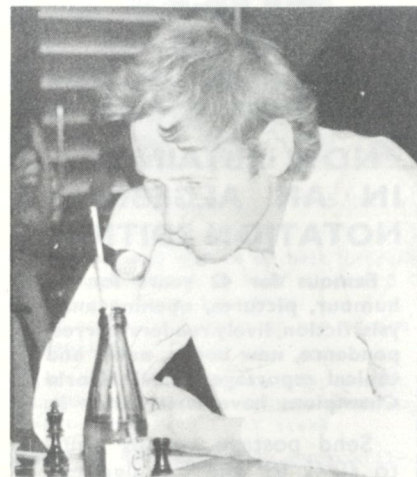
**Storgaten 2
Torvet - 3200 SANDEFJORD**

Bedriftssjakk i Oslo

ved Per-Arne Rindalsholt

"Sjakkalliansen" består av en rekke bedriftssjakkklubber i Oslo som i samarbeid arrangerer en årlig lagturnering. Antall deltagende klubber varierer noe, vanligvis 8, noen ganger 10. I inneværende sesong er det 10 lag med. Hvert år søker nye klubber å få delta i turneringen, mens andre dessverre må trekke sitt lag.

Hver klubb stiller med et lag bestående av 8 spillere, dette for å prioritere bredden framfor eliten. Turneringen starter i oktober, og så spilles det annenhver onsdag, slik at turneringen avsluttes i mars. De enkelte klubbene står for arrangementet hver sin runde. Da kommer alle de andre lagene på besøk, slik at alle partiene blir avviklet til samme tid under samme tak. Unntak herfra er at enkelte av bedriftene har skiftarbeid. Det er da anledning til å utsette noen få av partiene etter avtale. Lagpoengene teller foran individuelle poeng.

Per-Arne Rindalsholt er en sentral person i Sporveienes Sjakkklubb og Sjakkklubben Fnatt, både som spiller og leder. Han er også redaktør av bladet Sjakk-fnatt. Tidligere har Rindalsholt vært medlem i ASKO og Nordstrand SK. I 1974 vant han klasse 2 i Landsturneringen.

Når alle lagene har møtt hverandre, er det fremdeles en klubb som ikke har vært arrangør. Denne klubben arrangerer da lynturnering og premieutdeling.

Det er intet i veien for å være bedriftsspiller selv om man er aktiv i Norges Sjakkforbund. Det eneste kravet er at spillerne er ansatt i den bedriften de representerer. Nedenfor er resultatene fra turneringene 1976/77, og de respektive lags førstebordspillere er nevnt.

1 Postverket (Kjell Nilsen) 14 lagpoeng (38 indiv. p.) 2 Tiedemann (Ragnar Hoen) 11 (33½) 3 Aftenposten (Svein Johannessen) 10 (33) 4 Sporveiene (Arne Danielsen) 7 (30½) 5 Veritas (John Kr. Johnsen) 6 (28) 6 Norgas (Bengt Carlsson) 4 (23½) 7 Tandberg (Kjell M Haug) 4 (22) 8 IBM/EB (Jan Broch) 0 (15½)

LYNSJAKK:

1 Postverket 2 Sporveiene 3 Aftenposten 4 Tandberg 5 Tiedemann 6 Veritas 7 IBM/EB

Sjakk-fnatt

heter bladet som er organ for Sporveienes Sjakkklubb, Oslo og Sjakkklubben "Fnatt". Årets utgave er en innholdsrik og interessant trykksak på 52 sider. Av innholdet: Sjakkalliansen i Oslo, Nordisk sporveismesterskap og klubbenes aktivitet. 5 sider problem-sjakk, analyseoppgaver og partier.

Interesserte får bladet tilsendt ved å sende kr. 5,- til Per-Arne Rindalsholt, Erlendsvei 21, Oslo 6 (postgiro 2310209).

Exit Sverige

Sverige er ute av telesjakk-OL etter tap 3-5 mot Øst-Tyskland i 2. runde. Det meldes om en jevnspilt kamp. Med bedre uttelling kunne svenskene lett ha beseiret DDR's stjernelag, med stormestere på de fire første bordene!

1 U.Andersson-W.Uhlmann ½-½ 2 A.Ornstein-B.Malich ½-½ 3 B.Jansson-R.Knaak ½-½ 4 T.Wedberg-L.Vogt 0-1 5 D.Hansson-L.Espig ½-½ 6 C.Niklasson-U.Bønshøj 0-1 7 J.Dahlin-M.Worch ½-½ 8 C-M.Bjørk-T.Casper ½-½

Hva skjer i «Norges Cupen 1977»?

"Norges-cupen" er en landsomfattende PR-turnering som nå arrangeres for fjerde år på rad. Det legges opp til kvalifiseringsturneringer rundt omkring i klubbene, deretter krets/fylkesfinaler og til sist landsfinalen i Oslo på nyåret 1978. Alle kan delta - medlemmer i Norges Sjakkforbund eller ikke. Betenkningsstida er 30 minutter pr parti, fordelt etter tidshandicap. Når to spillere fra samme klasse møtes, blir det 15 minutter på hver. En mester-spiller får 12 mot 18 minutter mot en 1.klassespieler, 9-21 mot 2.kl. og 6-24 mot 3.klassespieler (nybegynnere eller ferske skolesjakkspillere). Tilsvarende blir forholdet 1.kl.-2.kl.=12-18 osv.

Vi vet at en rekke lokale turneringer har gått av stabelen i høst, uten at vi har noen full oversikt. Av krets/fylkesfinaler er etter det vi kjenner til bare de følgende tre spilt til nå:

ØSTFOLD

1 Geir Meum Olsen, Moss 5/7 2 Svein Rishovd, Moss 5 3 Paul Johansen, Moss 5 4 Jahn Hanssen, Moss 5 5 Knut E Johansen, Moss 5

Ganske riktig, kretsfinalen ble arrangert i Moss. De tre beste på kvalitet kvalifiserte seg.

BERGEN & OMEGN (Hordaland)

1 Dag Orseth, Bergens SK 10/11 2 Erling Iversland, BS 8 3-4 Rolf Henriksen og Per Manne, BS 7½

Igjen de tre (?) beste til finalen. Vår magre rapport forteller ellers at folk som Håkon Eiken og Per Omtvedt befant seg (vel?) i det slagne felt.

ROGALAND

1 Thor Geir Harestad, Stavanger 7/8 2 Svein Michelsen, Hinna 7 3 Arve Kopperdal, Hinna 5½ 4 Roar Lindblom, Sandnes 5 Kurt Hetland, Sandnes 5 6 Kjell Magne Yri 5 7 Wilhelm Øverås, Ganddal 5 8 Steinar Dåstøl, Sandnes 5

De tre beste får spille i landsfinalen. 29 deltakere i kretsfinalen, 64 tilsammen i fire lokalturneringer.

AGDER

1 Jan Erik Lund, Risør 6/7 2 Erik Skindlo, Arendal 5½ 3 Tor E.Førland, Arendal 5½ 4 Gottfred Gjeruldsen, Risør 5 5 John Torkelsen, Kristiansand 5 6 Ole-Bjørn Rekdal, Grimstad 4½ 7 Arne Haugjord, Kristiansand 4 8 Stein Hauge, Kristiansand 4

De to beste til finalen. Sonefinalen ble spilt i Arendal.

Hva skjer ellers? Forhåpentligvis en hel masse. Det er stort sett hvert enkelt kretsstyre som har utspillet, og som bør sørge for best mulig PR og aktivisering.

Det begynner også å haste. De siste kretsturneringene må være avspilt i god tid før landsfinalen i Oslo. Den blir antagelig berammet til siste søndag i februar.

'CHESS'

ENGLISH CHESS REVIEW

"CHESS" has the largest world sale of any INDEPENDENT chess magazine.

NOW OBTAINABLE IN AN ALGEBRAIC NOTATION EDITION

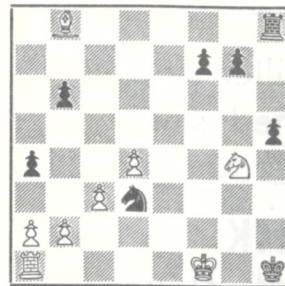
Famous for 42 years for its humour, pictures, opening analysis, fiction, lively readers' correspondence, new books, news, and topical reportage; NINE World Champions have written for it.

Send postage stamps equal to £0.42 for the first algebraic notation edition AND/OR £0.75 for the last two ordinary English descriptive notation editions.

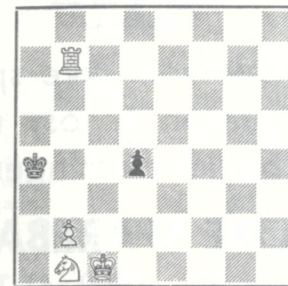
**Address (sufficient!)
CHESS Sutton Coldfield England**

JULEKONKURRANSE

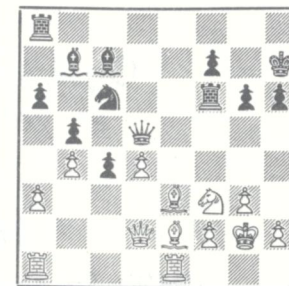
Her kommer årets mest populære jule(opp)gaver! Bli ikke sittende med henda i fanget eller på matbordet hele jula. Nei, bruk i stedet noe av den næringsrike julekosten til skapende tenking - og ta samtidig del i vårt lille premiedryss!

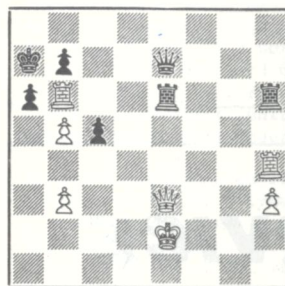
Nr.1 Se tekst under

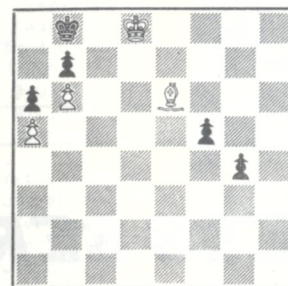
Nr.2 Matt i fire trekk

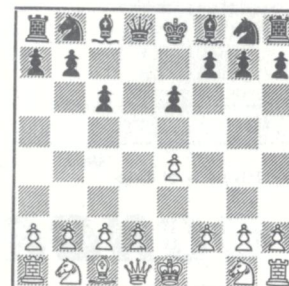
Nr.3 Svart vinner

Nr.4 Hvit vinner

Nr.5 Hvit vinner

Nr.6 Se tekst under

Som man vel kan gjette er hvit i trekket i oppgave 2, 4 og 5. I oppgave 3 derimot, er svart i trekket. Første og siste oppgave er noe utenom det vanlige.

Oppgave nr.1: Hvit har nettopp utført et trekk. Han skal ta dette tilbake og istedet sette matt i ett trekk.

Oppgave nr.6: Hvordan kan denne stillingen oppstå etter svarts 4. trekk i et "vanlig" parti? Her gjelder det å tenke litt bakvendt. Glem all åpnings-teori og gyv løs!

Vi tror at i allefall et par av oppgavene er såpass vanskelige at de fleste får noe å slite med. Men send gjerne inn svar sjøl om du ikke har greid alt. Angi de viktigste variantene.

Av de (mest) riktige løsningene blir det trukket ut en vinner som får varer for kr.100 i "Sjakkutsalget", de tre neste får tilsendt NSF's turneringsbok "Internasjonal sjakk i Norge 1977".

Løsninger sendes Norsk Sjakkblad, Boks 104 Blindern, Oslo 3, innen 10. januar 1978. Merk konvoluttene "Julekonkurranse 1977". Lykke til!

God jul!

Også turister som ikke spiller sjakk er velkommen til oss med sine bankforretninger!

NORE SPAREBANK

3630 Rødberg. Tlf. (034) 41 144 - 41 265

University of Oslo

CONGRESS SERVICE

har 15 års erfaring

Vi tilbyr Kongress-sekretariat — Simultantolkeanlegg — Diskusjonsanlegg — Båndopptak — Høytaleranlegg — Møterom — Eget trykkeri — Innkvartering — Audiovisuelle hjelpemidler — Restauranter — Fullt autorisert reisebyrå.

NB! Våre anlegg og øvrige tjenester er ikke bundet til et bestemt møtested.

University of Oslo
Congress Service

Boks 55, Blindern, Oslo 3. Tlf.: 46 68 80 - Telegram: Unitravel - Telex: 11906

Representert i Bergen, Trondheim, Stavanger og Ås av Universitetenes reisebyrå

5000 BERGEN Parkveien 1 Telefon 05/23 31 90	7000 TRONDHEIM Norges Tekniske Høyskole Telefon 075/30 100	4000 STAVANGER Studiesenteret, Ullandhaug Telefon 045/57 060	1430 ÅS Telefon 02/94 11 20
---	--	--	--------------------------------

kommunikasjon

Agder

Vårturneringen i Arendal Sjakkselskab ble avsluttet 17 september med det avgjørende og utsatte partiet mellom Tor Egil Førland og Erik Skindlo. Sistnevnte har vært klubbens mester gjennom mange år, men denne gang trakk unge Førland det lengste strået. Kl.A: 1 Tor Egil Førland 5 2 David Henrickson 4 3 Erik Skindlo 4 Kl.B: 1 Alf M Eidskard 8 2 Tore Løvseth 8

Historiens sannsynligvis jevneste Risør mesterskap endte med følgende resultater. Senior: 1 Einar Lauritzen 6½ 2 Jan Erik Lund 6½ 3 Gottfred Gjeruldsen 6 4 Magne Marfjord 6 Junior A: 1 Thor W Eriksen 14 2 Frank Ø Olsen 13½ 3 Odd L Larsen 13½ Junior B: 1 Tor Sætra Junior C: 1 Anders Sletten

Risørs Frode Antonsen sikret seg sørlandsmesterskapet i lynsjakk etter 2-0 i stikkampen mot Tor Egil Førland, Arendal. I selve turneringen tok de begge 8½ poeng av 10. Tredjemann, Jan Erik Lund, Risør, stanset på 7½ p. Klasse B ble vunnet av Odd-Ivar Brede-sen, Risør, juniorklassen av Georg Torjussen, Risør og lilleputtklassen av Gustav Gudbrandsen, Evje.

Det lyktes Evje Sjakklag å få revansje mot Hinna Sjakklubb med 4½-3½ på hjemmebane, etter at det ble klart tap mot den sterke rogalandsklubben ved forrige møte. På førstepbord spilte denne gang Alf Gudbrandsen og Jon A Rørosgaard remis. Klubbene har nå ett napp hver i den flotte pokalen.

Buskerud

Det individuelle Buskerudmesterskapet ble spilt over to helger i høst, og med god deltagelse av kretsens beste spillere. De tre seniorklassene var slått sammen i en 9 runders Monrad.

Senior: 1 Vidar Taksrud, Tempo 7½ 2 Dag Svedenborg, Kongsberg & Våpenfabrikken 7 3 Alf Øverås K&V 6 4 Karl H Lund, K&V 6 5 Jan Erik Hagen, K&V 6 (beste i kl.1) 6 Ragnar Edvardsen, Konnerud 5 7 Leif Edvardsen, Drammen 5 Best i kl.2: Rolf Rasmussen, K&V. Junior: 1 Runar Emgård, Tempo 7 2 Kim Gundersen, K&V 7 3 Jon F Rørvik, Tempo 6½ 4 Stein E Johannessen, Tempo 6½

Buskerudmesteren Vidar Taksrud

Hedmark

KM for lag er årets største lokale mønstring av sjakkspillere i Hedmark/Oppland. Det spilles 5 runder "hurtig-sjakk" første helg i november med Hammar som møtested. I år med hele 132 deltagere, derav 58 juniorer. Det er Hamar Sjakkselskap som har hegemoniet i seniorklassen, men de manglet nå flere av sine faste spillere og måtte se seg slått 4-1 av Lillehammer i den avgjørende kampen. Lillehammer

tapte sin eneste kamp 2½-3½ mot Elverum, som hadde årets svenske junior-mester(!), Michael Wiedenkiller, på 1. bord. (Han scoret 3½ av 5.) Lillehammers vinnerlag var: O.M.Skogheim, T. Plukkerud, A.Lunde, T.Granseth, V.Mathisen, J.Urdal, E.Grothe og K.Olsen. Skogheim var best på 1.bord med 4/5. I juniorklassen gikk seieren ikke uventet til Gjøvik. Men resultatet, 20 poeng av 20!., var likevel oppsiktsvekkende. De fire med fullt hus var: R.Stenvold, O.J.Gyldenås, K.Bergersen og Ø.Wold.

Klasse A: 1 Lillehammer 3½ lagpoeng (20) 2 Gjøvik 3½ (16½) 3 Hamar 3 (18½) 4 Elverum 3 (15½) 5 Våler 1½ (6½) 6 Eidsvoll ½ (11) Klasse B: 1 Løten 5 (21) 2 Kongsvinger 4 (20) 3 Stange 3 (16) 4 Hamar II 2 (15) 5 Eidsvoll II 1 (10) 6 Dovre 0 (7½) Junior: 1 Gjøvik 5 (20) 2 Hamar I 3½ (14½) 3 Eidsvoll 3½ (12) 4 Lillehammer 3 (11) 5 Kongsvinger 3 (10½) 6 Løten II 2½ (10) 7 Elverum I 2½ (9½) 8 Våler 2½ (8½) 9 Løten I 2 (10½) 10 Hamar II 2 (8½) 11 Lillehammer II 2 (8½) 12 Løten III 2 (7) 13 Elverum II 1½ (7) 14 Hamar III 0 (2½)

Blide Lillehammer-fjes under høstens Nevraturnering, Ole Morten Skogheim (til v) og klubbens big chief Knut Espelund, som klaget over dårlig dekning fra Nevra i NSB...

Hvit: Knut Espelund
Svart: Alf Øverås
KONGEGAMBIT
1 e4 e5 2 f4 exf4 3 Sf3 g5 4 Lc4 Lg7 5 d4 d6 6 0-0 h6 7 c3 Sc6 8 Sbd2 Sge7 9 g3 g4 10 Sh4 f3 11 Sdx3 gxf3 12 Dxf3 0-0 13 Lxf7+ Kh8 14 Dh5 Txf7 15 Txf7

Le6 16 Tgx7 Kxg7 17 Lxh6+ Kg8 18 Dg5+ Kf7 19 Tfl+ Lf5 20 Sxf5 Ke8 21 Sg7+ Kd7 22 Dg4+ 1-0

Lillehammer SS har vunnet 9-6 over Gjøvik SK i høstens pokalkamp. Med det sikret klubben seg også vandrepokal til odel og eie.

Våler SK's klubbmesterskap 1976 med 13 spillere er avsluttet: 1 Otto Hagen 11/12 2 Birger Berg 10 3 Olaf Gjerdrum 10 4 Steinar Posaasen 9½

Junior B-mesteren Rune Stenvold slo også til med seier i Gjøvik Sjakklubb høstturnering, foran hele garden av mer etablerte spillere.
1 Rune Stenvold 6½ 2 Arne Nundal 6 3 Ole Jørn Gyldenås 6 4 Roald Kleppe 5

Hordaland

På hjemmebane vant Bergen en klar seier over Sandnes i den tradisjonelle lagkampen. Bergen vant 10½-3½ første og 11-3 annen dag. På førstebord vant Erling Iversland 2-0 over Magnus Monsen.

Møre og Romsdal

KM for lag ble spilt i Molde 22-23/10. Da Kristiansund denne gang stilte uten Torger Strand, ble det aldri spenning om utfallet.
1 Volda SK 11½ 2 Kristiansund SK 9 3 Molde SK 5½ 4 Ålesund SL 4

Nord-Norge

Varangslaget 1977 ble spilt i Kirkenes 12-13 november med hele 72 spillere - ny rekord. Gudmund Farstad vant og tok sin annen aksje i vandrepokal. Det ble spilt 7 runder Monrad med 45 minutters betenkningstid.
Mester: 1 Gudmund Farstad, Vardø 6½ 2 Harald Oldernes, Vadsø 5½ 3 Erling Fløtten, Kirkenes 5½ 4 Trygve Røtvold, Kirkenes 5½ Klasse 1: 1 Ole Kr Tøllersrud, Setermoen 5 2 Fredrik Øien, Kirkenes 5 3 Sverre Andresen, Vardø 5 Klasse 2: 1 Olaf Andersen, Vadsø 5½ 2 Odd Indbjør, Kirkenes 4 3 Ivar Sæther, Kirkenes 4 Junior: 1 Jan S Berglund,

Hammerfest 6 2 Tor Kr Schølseth, Kirkenes 5 3 Per Ove Bårdsen, Vardø 5 4 Bengt Tore Jensen, Hammerfest 4½ Lilleputt: 1 Georg Krohg, Vadsø 4½ 2 Brede Sæther, Kirkenes 4 3 Geir Andreasen, Vardø 4 4 Terje Dahl, Vardø 4 5 Jan O Holt, Vardø 4

Tre spillere oppnådde 5 poeng av 7 i Tromsø SK's høstturnering. Best på kvalitet ble Svein Harald Johnsen, foran Wiggo H Eilertsen og favoritten Reidar Jenssen. En rekke av klubbens sterkeste spillere glimret denne gang med sitt fravær.

Fauske Sjakklubb høstturnering ble i familien. Kl.M: 1 Leif Jacobsen 5½/6 2 Børge Jacobsen 4½ 3 Olav Hanssen 3½ Kl.1: 1 Jens R Robertsen 5½ 2 Harald Lundbakk 5 3 Ivar Henriksen 4½ Kl.2: 1 Stein Mørtzell 11 2 Inge Skoglund 10

Under driftig ledelse av Ivar Brede Lie, Trofros (Grane SK) har det i høst blitt en kraftig oppsving for det organiserte sjakklivet i Helgeland sone av Nordland Sjakkregion. For første gang på lenge er det arrangert individuelt helgelandsmesterskap. Dette ble spilt i Mosjøen 19-20 november. Man markerte da samtidig 50-året for stiftelsen av Mosjøen Sjakklubb.

Et plutselig værromslag med kulde, snø og sludd skapte vanskelige kommunikasjoner, slik at 14 av de forhåndspåmeldte ikke kom, men likevel 26 deltagere.

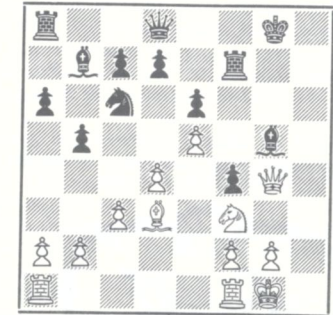
Arne Andreassen jr, Selsøyvik (Brønnøysund SK) tok et suverent mesterskap med 100% poenghøst. I de to siste rundene beseiret han sine to farligste konkurrenter i friske partier, som vi skal se nærmere på.

Foruten selve sjakken ble det litt tid til generell sjakkinformasjon og drøftelser om nærmeste framtidsplaner i Helgelands sjakkliv.

Resultater:
1 Arne Andreassen jr, Brønnøysund 6 2 Øivind Aleksandersen, Sandnessjøen 4½ 3 Henry Pettersen, Mosjøen 4½ 4 Kåre Lein, Mo 4 5 Egil Kalkenberg, Mo 4 6 Jens Bertelsen, Mosjøen 4 7 Oskar Elstad, Mosjøen 3½ 8 Jarle Ludvigsen, Mosjøen 3½ 9 Jan Nicolaisen, Mosjøen 3½ 10 Inge Kalkenberg, Mo 3½ 11 Kjell A Jensen, Mo 3½ (juniormester)

Hvit: Henry Pettersen
Svart: Arne Andreassen jr
POLSK ÅPNING

1 d4 b5 2 e4 Lb7 3 Ld3 Sf6 4 De2 Sc6 5 Sf3 a6 6 c3 e6 7 Lg5 Le7 8 Sbd2 0-0 9 0-0 Sg4 10 Lf4 f5 11 e5 g5 12 h3 gxf4 13 hxg4 fxc4 14 Sh2 h5 15 Sxg4 hxg4 16 Dxc4+ Lg5 17 Sf3 Tf7

18 Dxc4+ Dxc4 19 Sxg5 Tg7 20 Sf3? Taper direkte, men svart har uansett et farlig initiativ. F.eks. 20 Se4 f3 21 g3 (21 Sg3 fxc2!) Kf7 22 Sd2 Th8 23 Sxf3? Sxd4! og vinner. 20 - Sxd4! 21 cxd4 Lxf3 22 g3 Kf7 og snart 0-1

Hvit: Arne Andreassen jr
Svart: Øivind Aleksandersen
KONGEINDISK (Cunningham)
1 e4 e5 2 f4 exf4 3 Sf3 Le7 4 h4!?
Nevnes ikke i teorien, hvor hovedvarianten er 4 Lc4 Sf6 (4 - Lh4+?!). 5 e5 Sg4 6 Sc3! d6 7 d4 dxe5 8 dxe5 Dxd1+ osv) 4 - g5 5 hxg5 Lxg5 6 Lc4 d6 7 b3 De7 8 Lb2 Lf6 9 Sc3 Le6 10 Lxe6 fxe6 11 De2 Sc6 12 Db5 0-0-0 13 0-0-0 Dg7 14 Dh5 Se5 15 Sxe5 Lxe5 16 Dh3 Te8 17 d4 Lf6 Og ikke 17 - Lxd4? 18 Txd4 Dxd4 19 sd5. 18 Sd5 Kb8 19 Sxf4 Lg5 20 Thf1 Sf6 21 Kbl Sxe4 22 Sxe6 Sd2+? 23 Txd2 Txe6 24 d5 Te5 25 Tdf2 The8 26 Lxe5 Dxe5 27 Tf5 De2 28 Dxx7 a5 29 Dg6 Ld8 30 Tf5f2 De5 31 Tf8 Txf8 32 Txf8 Del+ 33 Kb2 De5+ 34 Ka3 De7 35 Dg8 Kc8 36 De6+ Dxe6 37 dxe6 1-0

Sandnessjøen SK er konstituert og innmeldt i Norges Sjakkforbund. Klubbens formann er Øivind Aleksandersen (ex ASKO) og sekretær/kasserer Elling Greger.

Mosjøen SK er innmeldt i Norges Sjakkforbund igjen etter noen års "dvale".

Det er også startet sjakklubb i Merham på Finnmarkskysten. Den lokale stormester Kjell Johannessen har vært på besøk og spilt simultan. Vi kjenner ikke noe til resultatet av seansen...

SJAKKFOLK TREKKER

TIL

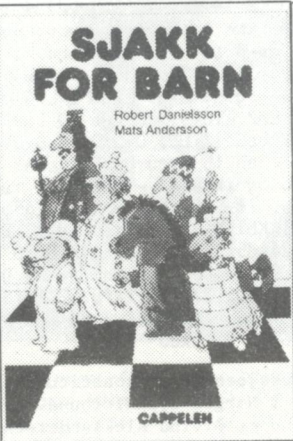
OM DAGEN.....

STORGATEN 32 - TØNSBERG

ALLE RETTIGHETER DANS

OM KVELDEN.....

Konvensjonelle nybegynnerbøker i sjakk pleier å være altfor vanskelige for de mindre barna. Språket og diagrammene er for abstrakte.

Denne boken bygger på en helt ny metode til å lære mindre barn sjakk, den såkalte Arboga-metoden.

Der den har vært praktisert, har den gitt svært gode resultater.

Barna får her begynne med den forenklete variant av spillet som kalles bondesjakk. Siden føres nye brikker inn i spillet steg for steg.

Robert Danielsson har lært førskolebarn og barn på begynnerstadiet sjakk etter denne metoden. En meget stor del av barna har til tross for sin lave alder lært seg sjakk og blitt bitt av sjakkbasillen.

Mats Anderssons konkrete og artige bilder viser også at det går an å forklare spillet for disse aldersgrupper uten å bruke vanskelige diagrammer.

Oversatt av Ole Chr. Moen.
Kr. 26,-

cappelen

Stormester Heikki Westerinen reiste på simultanturné gjennom Nord-Norge rundt månedskiftet august-september, og det meldes som vanlig om stor suksess. Av enkeltresultater vet vi at Heikki hadde 18 motstandere i Tromsø 2/9. Det eneste han avga var remis mot Reidar Jenssen.

5. pokalkamp mellom Mo SK og Fauske SK ble spilt på Polarsirkelen Høyfjells-hotel lørdag 5/11. Kampen ga ingen av lagene napp i pokalen idet den endte 8-8. Mo SK tok ledelsen 5-3 med de hvite brikkerne, men det lyktes altså Fauskespillerne å innhente ledelsen. 1 K.Lein (MSK)-O.Hanssen (FSK) 1-1 2 E.Kalkenberg-L.Jacobsen 1-1 3 J.Christensen-S.Nilssen 2-0 4 L.Kalkenberg-O.Stemland 1-1 5 O.Jørgensen-A.Breimo 1-1 6 L.Lillevold-J.R.Robertsen 1-1 7 O.Gunnes-B.Jacobsen 0-2 8 S.Engdresen-R.Borøy 1-1

5. pokalkamp mellom Bodø SL og Fauske SK ble spilt på Fauske 3 desember. Fauske seiret hårfint 8½-7½ og fikk sitt annet napp i vandrepokalen 1 O.Hanssen-K.Vollan 0-2 2 L.Jacobsen-S.Thrana 2-0 3 S.Nilssen-V.Gundersen 1-1 4 E.Hestekker-K-F.Isaksen 0-2 5 O.Stemland-O.Gaustad 1-1 6 H.Grimstad-wo 2-0 7 B.Jacobsen-E.Holm 1½-1 8 R.Borøy-H.Angell 1½-1

Oslo og omegn

Akademisk SK har sikret seg seieren i Oslomesterskapet for lag. Så mye er klart etter siste runde, selv om det gjenstår noen hengepartier og en tvist i partiet Bjørn Tiller, OSS - Svein Berg, Stjernen. ASKO spilte 3-3 mot sine farligste konkurrenter, Stjernen og OSS. Strømmen SK vant A-klassen og rykket opp i mesterklassen. Resultat-listen i neste nummer.

SK Stjernen og Akademisk SK benyttet Sjakkens Dag 6 november til sin tradisjonelle lagmatch over 20 bord. Flere av Stjernens spillere var engasjert på annet hold, og ASKO's lag tok en klar seier. Resultatene: (Stjernen først.) 1 T.Heiberg-J.Ulrichsen 1-0 2 Y.Barda-A.Schjønby 0-1 3 S.Berg-T.Kristiansen 1-0 4 O.Flater-E.Hatlebakk 0-1 5 K.Aurlund-A.Kjelstrup-Olsen 0-1 6 H.Egede-Nissen-T.A.Hauge 0-1 7 S.G.Myreng-R.Mathisen 0-1 8 E.Årrestad-Ø.Antonsen

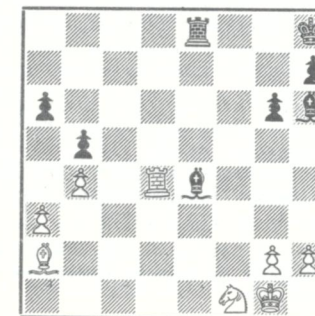
0-1 9 O.Leppeød-T.Nurmi 0-1 10 G.Mar-thinsen-Ø.Brekke 0-1 11 J.Andreasen-A.Mundal 0-1 12 P.Warendorph-J.R.Kjeken 0-1 13 L.Andersen-S.Vedeld 1-1 14 P.K.Heitmann-P-A.Rindalsholt 1-1 15 D.H.Larsen-wo 1-0 16 P.Hummel-E.Kveinen 0-1 17 R.Andersen-O.Ellingsen 1-0 18 S.Årrestad-P.Ellingsen 1-1 19 B.Øverland-K.Valle 1-1 20 K.Johansen-H.M.Kibsgaard 0-1 Totalt 6-14.

Søndag 20 november møttes SK Stjernen og Telemark kretslag til juniorkamp i Oslo. Telemarkslaget kunne vende hjem med seier 7-4.

1 P.Stigar-M.Trollaldalen 0-1 2 S.G.Myr-eng-T.Salen 0-1 3 H.Egede-Nissen-D.Lauvås 1-0 4 T.Tangen-D.Sødtholt 0-1 5 D.H.Larsen-G.Lie 1-1 6 E.Slungård-J.R.Dørdal 0-1 7 L.Monsen-E.Thorsen 1-0 8 O.Svendsen-M.Haglund 0-1 9 M.Johansen-R.Grimersen 1-1 10 T.Nilsen-Barstad-O.P.Eriksen 0-1 11 M.Solberg Nilsen-B.G.Nesse 1-0.

Hvit: Petter Stigar
Svart: Morten Trollaldalen

GRØNFELD-INDISK
1 d4 Sf6 2 c4 g6 3 Sc3 d5 4 Sf3 Lg7 5 Db3 dxc4 6 Dxc4 0-0 7 e4 a6 8 Le3 b5 9 Dd3 Lb7 10 a3 Sc6 11 b4 Sg4 12 Td1 Dd7 13 Le2 Tad8 14 0-0 Sxe3 15 fxe3 e5 16 d5 Se7 17 Sd2 f5 18 Sb3 fxe4 19 Txf8+ Txf8 20 Dxe4 Df5 21 Dxf5 Sxf5 22 e4 Sd4 23 Sxd4 exd4 24 Sb1 c6 25 dxc6 Lxc6 26 Sd2 Lh6 27 Sf1 Td8 28 Ld3 Te8 29 Lb1(?) Lxe4 30 La2+ Kh8 31 Txd4

Lxg2 32 Td6 Lh3 33 Txa6 Te1 34 Tf6
Le3+ 35 Kh1 Lxf1 36 Tf8+ Kg7 37 Tg8+
Kh6 0-1

Forøvrig meldes det fra Stjernen at det deltar 70 spillere i klubbmesterskapet. Norgesmesteren Helmers leder øverste klasse foran Heiberg og Barda.

Terje Wibe hadde ingen problemer med å vinne Nordstrand SK's høstturnering. Etter en stille stormesterremis mot junioren Tor Gulbrandsen i siste runde ble Wibes uttelling 6½ av 7.

Høstturneringen i Stabekk SK ble vunnet av klubbens yngste storspiller, med fullt hus: 1 Richard Bjerke 5 2-3 Per A Bergersen og Øystein Johnsen 4

Akademisk Sjakklubbs høstturnering gikk over 7 runder Monrad, hurtigsjakk de 4 første rundene. 1 Tor Kristiansen 6½ 2 Einar Hatlebak 6 3 Runar Mathisen 5 4 Arne Schjønby 4½ 5 Odd Steinar Ellingsen 4½ 6 Johs R Kjekken 4½

Rogaland

Stavanger Sjakklubb hadde generalforsamling 2/9 i klubbens lokaler. Kåre Falkeid fikk avløsning etter 6 år som formann, og det ble i det hele tatt en del forandringer. Formann: Arvid A Malde Varaformann: Arve Kopperdal (ny) Sekretær: Sverre Halvorsen Kasserer: Arild Lauvsnes (ny) Materialforvalter: Roald Lauvsnes (ny) Styremedlem: Alf Natskår.

Årsmøtet i Rogaland Sjakkrets ble avholdt på Ganddal 21/9 med 13 representanter til stede. Det ble gjort flere vedtak vedrørende kretsens turneringer. Ved valgene opprettholdt man praksisen om sirkulering mellom klubbene. Turen var kommet til Sandnes SK. Det nye styret består av Magnus Monsen (formann), Svein Sørskår og Olav Strand.

Rogalandsmesterskapet ble spilt som en weekend-turnering med ratingberettiget betenkningstid. Mester ble Svein Michelsen foran Magnus Monsen og Odd Stangeland. Årets lilleputtmester Kurt Hetland tok en pen 4.plass.

En jevnspilt høstturnering i Sandnes SK ble vunnet av Magnus Monsen med 7 poeng av 10.

Telemark

Telemark Sjakkets har avholdt sitt årsmøte i november og valgt følgende styre: Formann: Fritz Brastein, Skien Nestforkvinne og turneringsleder: Ellen Trolldalen, Skien Sekretær: Hanne Trolldalen, Skien Kasserer: Dag Sjødt-

holt, Langesund Styremedlemmer: Gunnar Lie, Porsgrunn og Thor Salen, Langesund.

Trøndelag

17 år gamle Frank Hovde erobret sitt første mesterskap ved å beseire Olav Moen 2-1 i stikkampene om Steinkjer Sjakklags klubbmesterskap.

En meget severdig forestilling i tre akter - om ikke alltid like velspilt - med dristige kombinasjoner og tidsnød som nervepirrende krydder. Det mellomste partiet - en kuttsterk Englund-gambit - er noe av det kraftigste undertegnede har overvært på lang tid. Frank Hovde er utvilsomt et talent utenom det vanlige. Bunnsolid og posisjonelt oppbygd spill samt grundig teorikunnskap, gjør Hovde til en vanskelig motstander i enhver sammenheng. Olav Moens innsats i mesterskapet skal også "påtales". 2.plassen i en sterkt besatt turnering, etter 20 års fravær fra sjakkarenaen, er intet mindre enn bemerkelsesverdig. Trygve Iversen og Arne O. Trana fulgte på de neste plassene. roar.

Meråker Sjakklubb hadde celebret besøk 25/8 da den finske stormester Heikki Westerinen spilte simultan. Samtlige 15 motstandere, deriblant Meråkers ordfører Svein Brækken, måtte se seg beseiret av profmesteren.

Sjakken er igjen kommet i organiserte former i Verdal. Verdal sjakklag ble stiftet i 1929 og var i mange år svært aktiv. Men utover i 60-årene dabbet det av. Det ble fullstendig stans. En slik uverdig tilstand kunne umulig vare ved. Noen spillere fra "gammelklubben" sammen med nytt og friskt blod møttes i september i år, og dermed er Verdal sjakklag igjen blant de levende. Medlemstallet ligger på over 40. Vi har utmerkede lokaler tilhørende en restaurant. Og betaler ikke fem øre i leie. Det har således vært "flying start" og etter en korttidsturnering har vi startet vanlig klubbturnering. Det bør nevnes at skoleelever - for det meste 6.klassinger - utgjør nesten halvparten av medlemmene. 17 oktober hadde vi storbesøk. Norgesmesteren Knut Jøran Helmers gjestet

oss og spilte simultan. Men aller først snakket han litt åpningsteori med de unge. Så var det klart for oppvisningen, først mot de unge og deretter de voksne. Helmers måtte by remis i kun ett parti, og da var vedkommende så innstilt på tap at han ikke oppfattet remistilbudet! Men remis ble det altså. Helmers skal ha takk for at han ved sitt spill og sin sympatiske atferd gav oss en minneverdig kveld.

Øystein Skar.

Øystein Selnæs har vunnet høstens individuelle Tronheimsmesterskap med 6 poeng av 7 mulige.

Østfold

Østfoldmesterskapet individuelt ble avviklet over fire helger i oktober. Favoritten Petter Haugli vant en klar seier i mesterklassen. Nærmest han kom kretsens nyeste forsterkning, Fred Ellingsen.

1 P.Haugli, Moss 6½/7 2 F.Ellingsen, Moss 5 3 Tom Zakariassen, Fredrikstad 4 4 Vidar Ingebretsen, Moss 4 5 Jahn Hanssen, Moss 3½

Bernt Nordby har vunnet Fredrikstad Schakselkaps klubbturnering 1977 med 11 poeng av 13, foran Ola Pedersen, Jan Ludvigsen og Eilert Pettersen. A-klassen vant Olav Solgård foran Kai Nilsen og juniorklassen Øivind Jørgensen.

Jahn Hanssen har vunnet Moss SK's hurtigsjakkmesterskap foran Jan Bjørgvik, Lars Onstad og Fred Ellingsen. Klasse A vant Ludvig Czilling og klasse B Roland Günther.

Fjorårets lilleputtnorgesmester Øyvind Jensen har vunnet en litt overraskende seier i Moss SK's høstmesterskap.

Kommunikasjonsspalten takker for all post i 1977, og håper på enda bedre kontakt med "grasrota" neste år. Det er mange klubber vi aldri hører noe fra. Og nå er det også mulig å nå oss over telefon.

Alle lokalresultater har interesse. Har du også et parti eller kanskje et bilde??

Tidens sterkeste sjakkturnering?

Vi har mottatt et brev fra Dagbladets sjakkspaltist, Thor Støre, som påpeker "sitatfusk" av Bjørn Tiller på side 63 i NSb 4/77. Han mener at Tiller bør gis anledning til å beklage "sitatet".

I Dagbladet 15/8 skrev Støre: "Søndag startet den kanskje sterkeste internasjonale sjakkturnering hittil i historien på Gausdal Høyfjellshotell,..." I NSb skriver Tiller, med adresse til samme turnering: "den sterkeste sjakkturnering gjennom tidene" (Dagbladet).

I Dagbladet 5/11 utøver Støre et kraftig selvforsvar overfor "sitatfuskeren" Tiller (og også Gert Iskovs referat i Skakbladet, hvor Iskovs riktignok nevner verken Dagbladet eller Støre ved navn!). Interesserte kan selv lese Støres utredning på nærmeste bibliotek.

Siden Støre tydeligvis mener alvor, må vi bokstavelig talt ta han på ordet. For vår egen del innrømmer vi at vi umiddelbart reagerte muntert på Støres klossete uttrykksmåte 15/8. Strengt tatt forteller Støre at "den kanskje sterkeste internasjonale sjakkturnering hittil i historien" startet søndag. Som et forklarende tillegg (på spørsmålet hvor?) kommer "på Gausdal Høyfjellshotell". Vil man ha dette bekræftet fra høyere filologisk hold, anbefaler vi f.eks. radioens populære programpost "Språkrøret".

Utover det er vi svært forbauset over Støres sterke reaksjon. Det er tross alt ingen som finner på å tillegge han den oppfatning at "Gausdal Chess International 1977" var tidens sterkeste sjakkturnering. Såvidt vites deltok verken Aljechin, Fischer eller Karpov. Men Støre mener altså at den kanskje var den sterkeste av dem man har arrangert på Gausdal Høyfjellshotell. Og det kan han ha rett i.

På NSb's henvendelse er Tiller mildt sagt overrasket over Støres utspill. Han har aldri tenkt annet enn å fleipe litt med Støres uheldige formulering og stiller seg uforstående til å komme med en "offentlig beklagelse". Tiller påpeker at Støres skrivemåte vakte allmen munterhet blant spillere og ledere på Gausdal.

Et viktig parti

ved Gert Iskov

Gausdal 1977, 9. runde

Hvit: Gert Iskov

Svart: Konstanty Kaiszauri

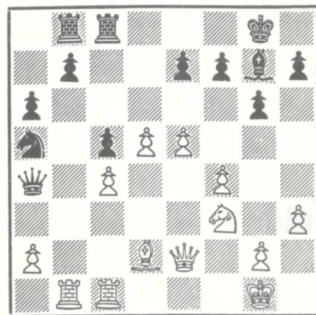
PIRC

1 d4 d6 2 e4 Sf6 3 Sc3 g6 Sort spiller jugoslavisk (svensk?!), hvilket ikke overraskede mig. 4 f4 Lg7 5 Sf3 0-0 6 Ld3 Sc6 7 0-0 Denne stilling har jeg spillet før, med godt resultat. 7 e5 er ellers mere almindeligt. 7 - Lg4 8 e5 dxe5 8 - sd7!? 9 dxe5 Sd5 10 h3! Sxc3 11 bxc3 Lf5 12 Le3!? 12 Lxf5 girver muligvis hvid en lille slutspilfordel, men da jeg var pisket til at vinde, for at opnå en IM-norm ville jeg ikke springe midtspillet over.

12 - Dd7 I partiet Weinstein-Lein, New York 76 skete 12 - Lxd3 13 cxd3 b6 14 De2 Sa5 15 d4 Dd7 16 c4 med fordel. 13 De2 Lxd3 Muligvis bedre 13 - Tad8. 14 cxd3 Tad8 14 - b5!? 15 d4 Sa5? En rigtig plan for sort må være at blokere det hvide centrum med b7-b5, og her var sidste chance. Pointen er 15 - b5! 16 Dxb5 Sxe5! Om hvid kan opnå fordel efter 15 - b5 ved jeg endnu ikke. Muligt er 16 a4 bxa4 17 c4 Sa5 med uklart spil. 16 c4! a6? Et træk jeg ikke forstod, springeren kommer nu i

vanskeligheder, naturligere var vel 16 - b6. 17 Tbl Hvid er nu i tydelig fordel. 17 - Tb3 18 Ld2 Da4 19 Tfc1 Tfc8 20 d5! Jeg påstår: med avgørende fordel. Sort vil stadig gerne spille b7-b5, men på 20 - b5 21 Lxa5 Dxa5 22 Sd4! kommer springeren ind på c6. 20 - c5 Hvid truede 21 Del Sxc4 22 Tb4 med gevinst.

21 Tb6! Naturligvis!, b5 skal han ikke have lov til, desuden strander 21 - Dxa2 på 22 Dd3! med truslen 23 Dc3, men sort var alligevel fortabt. 22 - e6 Fortvivlelse. 23 dxe6 Sorts siste håb var 23 Dc3? Sxc4 24 Dxc4 (24 Tal Dxa1+ 25 Dxa1 Sxb6) Dxc4 25 Txc4 exd5. 23 - fxe6 24 Dc3 Sxc4 25 Dxc4 Dxc4 26 Txc4 h6 27 Le3 Lf8 28 Sd2 Td8 29 Se4 Her havde sort fået nok og opgav, 1-0 hvorefter vi kunne gratulere hinanden, Kaiszauri med IM-titel, jeg selv med IM-norm.

Korrigerings

I anledning mitt parti i novembernummeret (side 45) vil jeg opplyse om at noe av min kommentar til hvits 32. trekk ikke var korrekt. Jeg nevnte 32 Da2! som redningstrekket med fortsettelsen 32 - Sf1+ 33 Kgl h5! 34 Tbl h4(?) 35 Txcl Txcl 36 Kf2(?) Sg3. Spørsmålsteget ved svarts 34. og hvit hvits 36. trekk har sin begrunnelse. Etter 34 Tbl er 34 - Sg3+! langt sterkere, f.eks. 35 Txcl Txcl+ 36 Kf2 (tvungent pga 36 Kh2?? h4 med uunngeilig matt) 36 - Sxe4+ 37 Kf3 Sf6 og det store spørsmålet er nå om hvit klarer remis. Svart har vel gevinstsjanser? I stedet for 36 Kf2(?) (førstnevnte variant) er 36 Db2 godt nok, og svart har ingen gevinstsjanser.

Pål-Ole Liabøtro

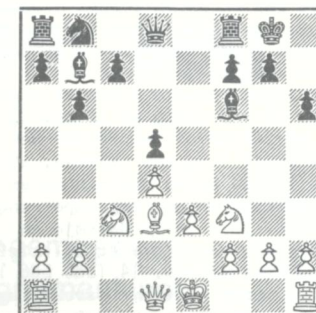
Nye ideer i Tartakowervarianten

ved Leif Øgaard

Det er lenge siden den tradisjonelle dronninggambiten var høyeste mote. I dag spilles det gjerne skapere ting mot 1 d4, som Grünfeld, Benoni og kongeindisk. Det er få som er interessert i varianter som muligens kan utligne spillet. Motspill er tidens krav. Men innen dronninggambiten innleder Tartakowervarianten en skarp posisjonell kamp med gjensidige sjanser, og den har derfor fortsatt sine tilhengere (f.eks. stormester Kurajica). Vår IM Leif Øgaard kommenterer her to partier som belyser en moderne spille måte for hvit mot denne varianten. Begge partiene er fra i år, begge spilt på Gausdal høifjellshotell, og aktørene de samme. Resultatet også, forresten.

Det åpne NM på Gausdal 1977, 4. runde. Hvit: Leif Øgaard Svart: Yrjö Rantanen, Finland DRONNINGGAMBIT (Tartakowervarianten) 1 c4 e6 2 Sc3 d5 3 d4 Le7 4 Sf3 Sf6 5 Lg5 0-0 6 e3 h6 7 Lh4 b6 Tartakowervarianten er i dag kanskje den mest anerkjente variant i dronninggambit. Den normale varianten er nå: 8 cxd5 Sxd5 9 Lxe7 Dxe7 10 Sxd5 exd5 11 Tc1 Le6 og hvits oppgave blir å bevise at svarts hengebønder (etter c5 og dxc5 bxc5) er svake. 8 Ld3?! Lb7 9 Lxf6 Lxf6 10 cxd5 exd5 Dette er den moderne spille måte for hvit. Hvit ofrer et tempo for å få løperen til b7 for siden å fremtvinge c7-c6 slik at løperen blir dårlig. I et gunstig øyeblikk åpner så hvit spillet med e3-e4. Men etter dette partiet må 8 Ld3?! ansees som unøyaktig. 8 Le2 er bedre for å hindre c5. Men siden blir hvit da nødt til tempo tapet Le2-d3 for å gjennomføre e3-e4.

Mitt forbilde til hvits spill i varianten var partiet Polugajevski - Saidy, Tallin 1973: 11 0-0 Sd7?! 12 Db3 c6 13 Td1 Te8 14 Lb1 Db8 15 Tfel Le7 16 a3 (Et nyttig trekk som muligjgør La2 etter e3-e4 med trykk mot f7) Ld6 17 e4 ± Encyklopedia D.

11 Db3 Spilt for å hindre 11 - c5. Etter 11 0-0 likte jeg ikke 11 - c5 (Saidy spilte Sd7?!). F.eks. 12 dxc5 bxc5 13 Db3 Lc6 14 Lb5 (Svart truet c4) d4 15 Lxc6 Sxc6 16 Se4 dxe3 med like sjanser. 11 - c5! 12 dxc5 d4 Poenget. Hvis hvits løper hadde stått på e2 i stedet for på d3 hadde dette vært dårlig for svart. 13 exd4 Lxd4? I slike stillinger er det viktig å beholde initiativet. Riktig var 13 - Lxf3 14 gxf3 Sc6 15 d5 Sd4 16 Dd1 Te8+ 17 Kf1 bxc5 og svart har mer enn tilstrekkelig spill for bonden. 14 0-0-0 Lxf3 15 gxf3 Sd7 Hvit truet 16 Le4. 16 c6 Sc5 17 Dc4 Tc8 18 Se2? En regnefeil. Etter 18 Kbl! ville svart hatt store problemer i d-linja og med fribonden på c6. F.eks. 18 - Txc6 19 Le4 Td6 20 Sb5. 18 - Sxd3+ 19 Txd3 Dg5+ 20 Kbl Det planlagte 20 f4 Dg2 21 Tgl strander på 21 - Dxc6. 20 - Lxf2 21 Thc1 Tfe8 22 Sc3 Le3! 23 Tcd1 Dg6? Nå kunne svart fått klar fordel med 23 - Dc5. F.eks. 24 Dxc5 Lxc5 25 Td7 Txc6 26 Txa7 Tf6. 24 c7 Nå er fribonden igjen sterk. 24 - Lc5 25 Sd5 Ld6 Her er 25 - a5 bedre. 26 Dc2 Dh5? Bedre er 26 - Lf8. 27 Sf6+ gxf6 28 Txd6 Dxf3 29 Td8 Kg7 30 Txe8 1-0

Gausdal Chess International 1977,

1. runde.

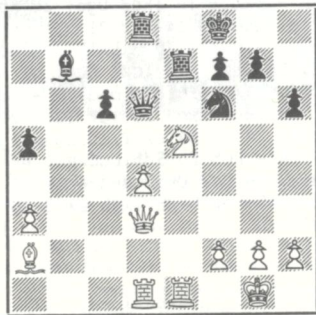
Hvit: Leif Øgaard

Svart: Yrjö Rantanen, Finland

DRONNINGGAMBIT (Tartakowervarianten)

1 d4 d5 2 c4 e6 3 Sc3 Le7 4 Sf3 Sf6 5

Lg5 0-0 6 e3 h6 7 Lh4 b6 8 Le2 Om Ld3 se forrige parti. 8 - Lb7 9 Lxf6 Lxf6 10 cxd5 exd5 11 0-0 Sd7 Her er 11 c5 12 dxc5 bxc5 13 Db3 Lc6 (13 - Db6? 14 Sxd5) 14 Tfd1 dårlig for svart. Encyklopedia D angir 11 - Sc6, 11 - Dd6 og 11 - Te8 som alternativer til 11 - Sd7. Men hvit får en liten fordel i samtlige varianter. 12 Db3 Dette trekket er ikke nevnt i Encyklopediaen, men den angir en annen meget brukt plan i slike stillinger, nemlig å hindre svart i å spille c5 ved hjelp av 12 b4: 11 - Sd7 12 b4 Te8 13 b5 Se5 14 Sd2 Se6 15 Db3 Dd6 16 a4 ± Furman-Klovan, 1972. 12 - c6 13 Ld3 Siden stillingen er lukket spiller dette tempotapet ingen stor rolle. 13 - Le7?! Kanskje en tvilsom plan. Vanligere er 13 - Te8 med hensikten Sf8-e6. 14 Tad1 Ld6 15 Lb1 For å prøve å skape svekkelser i svarts kongestilling med Dc2, og eventuelt siden spille a3 og La2 i samband med e3-e4. 15 - Te8 Etter 15 - f5 16 e4 fxe4 17 Sxe4 fulgt av Sg3, og Dc2 har svart en utsatt kongestilling. Og på 15 - Sf6 kan hvit bygge seg opp med 16 Se5 fulgt av f2-f4. 16 e4 Nå som svart har fått e5 under kontroll truet han å spille 16 - Sf6. 16 - dxe4 17 Sxe4 Sf6 18 Se5! Sd5 19 Sxd6 Dxd6 20 Dd3 Sf6 21 Tfel Med hensikten 22 Sg4. 21 - Kf8! 22 a3 På 22 - c5 følger nå 23 dxc5 Dxc5 24 b4. 22 - Tad8 23 La2 Hvits strategi har lyktes. Svart har en passiv løper på b7, mens hvits løper har to fine diagonaler på a2 og b1. 23 - Te7 24 b4 a5? Tapstrekket. Svart sto riktignok noe dårligere, men det fantes ingen klar måte å øke hvits fordel på. 25 bxa5 bxa5

26 Sxf7! Etter at b-linjen ble åpen har hvit varianten 26 - Txf7 27 Lxf7 Kxf7 28 Db3+ fulgt av 29 Dxb7. 26 - Dxd4! Oppfinnsomt, men ikke tilstrek-

kelig. 27 Db1 Txe1+ 28 Txe1 Td7? Tross alt er 28 - Te8 29 Td1 bedre. 29 Se5 Oppgitt, da det truer både Sxd7 og Sg6+ matt. 1 - 0

Forts. fra side 21

b6 og a5. Med en slik oppstilling vil jeg ikke ha noe å frykte. Derfor: 27 - Ke7! Ut i åpent farvann! 28 Td4 b6 29 Te4+ Kf6 Her er ingenting å frykte! 30 De6+ Kg7 31 b4(?) Ideen er riktig, å hindre a7-a5, og dermed fastlegge bonde a7 som framtidig angrepsobjekt. Det burde imidlertid vært forberedt med 31 Dd5 Kh6 og så 32 b4, selv om det heller ikke da blir noen enkel oppgave å vinne bonde a7. 31 - Dg5! Truer med å gjennomføre a5 likevel. 32 Dd7+ med tilbud om remis, som jeg aksepterte. På 32 - Kh6 har hvit neppe noe mer å spille på. Faktisk et ganske nervepirrende parti, selv om det altså foregikk pr. postkort! ½ - ½
Kommentarer ved ØS.

Sande halv IM!

Like før redaksjonens avslutning, melder Øystein Sande at østtyskeren Glöckigt har gitt opp mot ham i VM-semifinalen. Dermed har Sande med 9 poeng av 11 oppfylt IM-normen. Det er også klart at han går videre til "kandidatturneringen", siste stoppested før VM-finalen!
Også IM Edvard Sterud går visstnok gjennom nåløyet, mens det er mer uvisst med Norges tredje VM-semifinalist, Sverre Aarseth.

Bedre tross alt

En av våre lesere, Dag Rojahn i Lærdal, har en bemerkning til slutten av partiet Jansson-Morovic på side 40-41 i forrige nummer.
Rojahn antyder at det ikke er så sikkert at hvit kunne vunnet med 24 Lg5. Svart skal spille 24 - Txf5 25 Lh6 Tf7! (og ikke 25 - Th5?? som vi nevner). Helt korrekt. Men svart har likevel store problemer etter 26 Tg4+ Ke7 27 Txc4. De hvite fribøndene, løperen og fritt spill gjør at hvit burde ha gode gevinstsjanser i sluttspillet.

Bli Ore-kunde - det lønner seg

NASHUA kopieringsmaskiner
SILVER REED regnemaskiner
SILVER REED skrivemaskiner
ORETRON regnemaskiner
RICOH kontor-offsetmaskiner
PLANAX innbindingsutstyr
IBICO innbindingsutstyr
MAGNO arkssamlere

Ore

MAGNE ORE A-S
Parkveien 25, Oslo 3, Tlf. (02) 60 79 00

BERGEN: Daniel Hansens gate 9, tlf. (05) 213580 **FREDRIKSTAD:** Farmannsgate 2, tlf. (032) 16970
TRONDHEIM: Kjøpmannsgaten 41, tlf. (075) 32415 **KRISTIANSUND N:** Nedre Enggt. 14, tlf. (073) 74916
TØNSBERG: Øvre Langgaten 50, tlf. (033) 16556 **LILLEHAMMER:** Løkkogaten 25, tlf. (062) 53988

BØNDER, LØPERE, DRONNINGER...

TIL
ALLE
ANLEDNINGER

den lille håndverker

SPISESTED OG SELSKAPSLOKALER

Rådhusgt. 7. Telefon (033)62 741. 3200 Sandefjord.

RATINGTALL pr. 25/11-1977

Elo-komiteen har pr. 25/11-77 registrert ialt 2005 spillere. Av disse oppfyller 1162 kravene til offentliggjørelse. Disse kravene er fortsatt minst 10 partier eller en Landsturnering i løpet av de siste to årene (men uansett minst 10 partier tilsammen). Foreløpig offentliggjør vi ikke tall under 1000. Spillere registrert med mindre enn 30 partier er å regne som "uetablerte".

Når det gjelder beregningsregler for Elo-systemet, henviser vi til grundig redegjørelse i NSb 2/76. Interesserte kan bestille dette - eller andre - gamle enkeltnummer av bladet ved å sende kr.6,40 i ubrukte frimerker til redaksjonen.

Neste liste planlegges offentliggjort i nr.4/1978 (ultimo juni). Bare resultater som er innsendt innen 20 mai kan være sikre på å komme med.

Siden forrige liste er følgende turneringer innregnet:

Klubbmesterskapene i: Fredrikstad, Trondhjems, Sarpsborg, ASKO, Hamar, Stabekk, Løten, Lillehammer, Ski, Våler, Sjakkameratene, Kristiansund. Klasseturnering Arbeidernes, ASKO-pinse, NNM, Østfoldmesterskap lag A/B, ØM individuelt. Vårturneringene i: Molde, OSS, Tromsø. OSS Cup, IBM, Nordisk, NM, Park Cup, Gausdal Ch Int, Gausdal Cup, Fosna Cup, NM lag, Polar Cup, Rissør Cup, Grensetreffene, Kalottturneringen. Høstturneringene i Stabekk, ASKO. Matcher Scott Knudsen-Klette, Jansson-Stigar. Costa Brava. Int jr.turnering Tel Aviv, Indv Buskerudmesterskap.

Ratingavgifta

er kr.5 pr. spiller pr. turnering. Vennligst betal denne uoppfordret til:

NSF's Elo-komite, Oslo
Postgiro nr. 2 11 04 01.

Husk å oppgi turneringens betenkningstid. Juniorspillere skal ha påført fødselsdato og år.

Norsktoppen

1	Leif Øgaard OSS	2450
2	Eivind Poulsson Volda	2441
3	Ragnar Hoen OSS	2423
4	Terje Wibe Nordstrand	2417
5	Knut J Helmers Stjernen	2414
6	Arne Zwaig Fischer	2410
7	Paul Svedenborg Narvik	2397
8	Sverre Heim Tønsberg	2385
9	Svein Johannessen Fischer	2378
10	Arne V Gulbrandsen Fischer	2373
11	Morten Trollalden Skien	2340
12	Erling Kristiansen OSS	2326
13	Ole Scott Knudsen OSS	2323
	Øystein Sande Volda	2323
15	Gunnar Johnsen Tromsø	2308
16	Bjørn Tiller OSS	2298
17	Torger Strand Kr sund N	2287
18	Jarl H Ulrichsen ASKO	2281
19	Per Ofstad Fredrikstad	2280
20	Øystein Hjertenes Florø	2245
21	Daan de Lange Hamar	2243
	Eivind Stensholt Bergen	2243
23	Ilmari Tuomainen Stjernen	2242
24	Magne Følling Bergen	2241
25	Einar Hatlebakk ASKO	2233
26	Thor Geir Harestad ASKO	2219
27	Ivar M Dahl Stabekk	2217
28	Erling Iversland Bergen	2215
29	Yngvar Barda Stjernen	2207
30	Håkon Eiken Bergen	2199
	Thomas Heiberg Stjernen	2199
32	Ole Chr Moen OSS	2194
33	Dan H Fosse Jarl	2193
	Aleks Semakoff OSS	2193
35	Stein Jensen Harstad	2191
36	Bjørn Heggheim OSS	2189
37	Lars Kjølberg Stjernen	2187
38	Svein Blomberg Bergen	2181
	Hallstein Vårdal Bergen	2181
	Arne Schjønnsby ASKO	2181
41	Per Lindblom OSS	2176
	Knut Ove Løken Bergen	2176
43	Pål-Ole Liabøtrø Tønsberg	2175
44	Tor Kristiansen ASKO	2167
45	Arthur Kjelstrup-Olsen ASKO	2160
46	Svein Berg Stjernen	2154
47	Ola Pedersen Fredrikstad	2148
48	Tor Arne Hauge ASKO	2143
	Dag S Orseth Bergen	2143
50	Petter Haugli Moss	2140
	Arne Danielsen Fnatt	2140
	Gunnar O Solberg Fischer	2140
53	Kjetil Grandal OSS	2136
54	Steinar Lindblom OSS	2130

Solhaug Jan Petter Kirkenes	1469	37
Solheim Per Otto Florø	1610	31
Solheim Sven Bergen	1570	80
Sollil Oddvar Bergen	1578	22
Sollid Stein OSS	2079	271
Sondbø Dag Caissa	1507	25
Sondresen Per Indre Østfold	2001	146
Sortland Arne Bergen	1779	79
Spilsberg Thor A Våler	1399	27
Stabbetorp Odd ASKO	1601	11
Stake Larsen Gunnar OSS	1771	16
Standal Bård Tønsberg	1663	63
Standal Egil Arne Volda	1800	24
Stavnes Kristian Nordstrand	1818	49
Stangeland Erlend Sandnes	1698	30
Stangeland Odd Sandnes	1952	59
Starung Tom ASKO	1493	77
Stavang Egil Bergen	1654	26
Stavang Helge Florø	1684	22
Stavelin Arne OSS	1669	24
Stavik Jan Molde	1443	10
Steen Albert Indre Østfold	1374	29
Steen Andreas OSS	1142	11
Steen Trygve Stjernen	1697	129
Steen Vegard Gjøvik	1903	66
Steffensrud Ove OSS	1369	12
Stein John Roar ASKO	1424	23
Steinaa Bjørn Nordstrand	1522	41
Steinkjer Bjarte Steinkjer	1770	24
Stenklev Jonny Lillehammer	1935	30
Stensholt Eivind Bergen	2243	88
Stensrud Alf E Moss	1621	69
Stensrud Ivar Stjernen	1359	34
Stenvold Rune Gjøvik	1880	11
Stern Tibor Arbeidernes	1897	63
Stigar Petter Stjernen	1893	132
Stokkedal Konrad Sandnes	1711	37
Stokkeland Åsmund Fredrikstad	1827	111
Stoltenberg Ulf Narvik	1521	24
Storhaug Kåre Stavanger	1857	38
Strand Karl W Kristiansund	2089	132
Strand Kjetil Arbeidernes	1982	47
Strand Steinar Stavanger	1792	19
Strand Torger Kristiansund	2287	160
Strand Øyvin Bergen	1906	129
Strand Nilsen Erla Krsand	1118	41
Strandskogen Runar Konnerud	1245	16
Strøm Fridjov Risør	1227	11
Strømsnes Sven Narvik	1028	11
Stubrud Jan Magne Lillehammer	1517	27
Stübner Henrik Strømmen	1409	31
Støre Thor OSS	2086	316
Sundby Ole Eidsvoll	1271	84
Svanholm Børge Hammerfest	1530	50
Sveberg Tore Hamar	1857	44
Svedenborg Erling Narvik	1913	38
Svedenborg Paul Narvik	2397	64
Svensen Normann Eidsvoll	1385	31
Svensen Sigmund Stjernen	1985	51
Svensen Thomas A Stavanger	1836	91
Svenningsen Jens Chr OSS	1579	50
Svenske Jan OSS	1714	198
Svindal Jan Øivind Sjøkkam	1131	17
Svinneset Inge Ålesund	1929	32
Svåren Jack Drammen	1469	32
Sylthe Karl E Kristiansund	1736	51
Synnestvedt Jan Nordstrand	1830	112
Syrstad Magne Kirkenes	1443	18
Syvertsen Finn Asker	1501	77
Szalai Janos Fischer	1833	111
Sæther Lars Fredrikstad	1489	11
Sæther Brede Kirkenes	1309	16
Sæther Daniel E Sjøkkamerat	1473	22
Sæther Ivar Kirkenes	1703	22
Sæther Torleif Kirkenes	1016	15
Sødtholt Dag H Langesund	1862	55
Sørli Arild Stjernen	1466	19
Sørnes Rolf Florø	1776	19
Sørsdal Bjarne OSS	1297	14
sørskår Svein Sandnes	1780	19
Sørås Anders Fana	1784	54

T

Taksrud Vidar Tempo	2125	146
Tangen Rolf W Sarpsborg	1690	53
Tangen Thomas Stjernen	1762	82
Tannes Tore Asker	1602	113
Taonshanis Chris Arbeidernes	1883	17
Teger Egil Narvik	1522	44
Teigen Willy Narvik	1561	25
Teistøl Bjørn Erik OSS	1559	82
Templet Josef J Lillestrøm	1585	93
Tenold Erik Eidsvoll	1611	110
Thetling Helge E Jarl	1980	109
Thjømøse Pål Konnerud	1358	16
Thomassen Meinert Kr sund	1725	31
Thoreby Kjell S Rennesøy	1766	150
Thoresen Olav Tromsø	1810	27
Thorsen Einar Skien	1519	19
Thorsen Leif Asker	1532	34
Thorstensen Anton Narvik	1795	76
Thorstensen Harald Ski	1579	15
Thorstensen Roald Narvik	1500	27
Thorstensen Tom Fnatt	1529	12
Thorstensen Torfinn Narvik	1466	26
Thrana Svein Bodø	1848	41
Thune Sigurd Harstad	1751	49
Thøring Johs Tromsø	1285	19
Tiller Bjørn OSS	2298	225
Tiller Ulf Arbeidernes	1938	63
Tjelleland Hallvard Tromsø	2093	42
Tjømheim Nils Stavanger	1511	10
Tollefsen Per Konnerud	1649	90
Tolpinrud Asbjørn Konnerud	1739	56
Tollås Idar Molde	1879	23
Tonstad Per Sarpsborg	1193	17
Torkelsen John Kr sand	1622	59
Torvatn Hans Narvik	1056	25
Trollidalen Morten Skien	2340	62
Tufta Jon Olav Bergen	1689	17
Tuomainen Ilmarl Stjernen	2242	30
Tveiten Per Asker	1897	60
Tveter Willy Stjernen	1497	48
Tørkli Johan Sandnes	1506	31

U

Uggerud Ivar Kongsvinger	1704	14
Ulrichsen Jarl Henning ASKO	2281	267
Underland Arne Stabekk	1929	56
Urdaal Jarle M Lillehammer	1900	95
Urdaal Wilh Tromsø	1697	34
Ursin Olav Narvik	1643	26

V

Vada Torgeir Stabekk	1625	85
Vagle Leif Larvik	1724	21
Valde Bjørn Asle Bergen	1575	15
Valle Knut ASKO	1535	36
Valle Lars Kristiansand	1619	15
Vallestad Einar OSS	2003	85
Varnar Jan P OSS	2102	55
Vassbotn Terje Tromsø	1764	18
Vatne Erling Nordstrand	1923	58
Vedeld Stein ASKO	1935	50
Vee Otto Bergen	1672	45
Veggeberg Trond B Stavanger	1365	11
Veien Alf Kjetil Hammerfest	1099	17
Vembre Erik Bodø	1730	44
Vembre Jan E Bodø	1611	20
Vestby Hans Drammen	1629	53
Vierovoll Øivind Stjernen	1368	37
Vigdal Per Kr Nordstrand	1622	29
Viken Torstein Strømmen	1475	33
Vik-Strandii Olav Eidsvoll	1454	49
Vollan Kjetil Bodø	1989	110
Vorsset Surla Våler	1333	20
Vaagan Robert ASKO	1938	28
Vålerhaugen Kjell Elverum	1663	58
Vårdal Hallstein Bergen	2181	94

W

Wadseng Jon Stjernen	1062	15
Waldershaug John Sjøkkamerat	1358	23
Walther Henrik L Stabekk	1934	132
Wangen Bjørn Lillehammer	1422	18
Warberg Svein Bergen	1659	35
Warendorph Per Stjernen	1726	81
Warland Jan A Stavanger	1583	10
Wasalli Odd Kirkenes	1497	15
Wehn Erik OSS	1727	47
Weierød Reidar Horten	1913	75
Welsøy John OSS	1363	16
Westerby Fred Indre Østfold	1855	168
Westhagen Arild Drammen	1869	68
Westvang Tor Sjøkkameratene	1138	11
Westvig Olav Bodø	1472	23
Wibe Terje Nordstrand	2417	322
Wicklund-Hansen Gunnar Bergen	1846	51
Widding Ada Arbeidernes	1430	33
Widnes John E Bodø	1653	24
Widnes Olaf Bodø	1693	35
Wiesner Trond Tromsø	1414	22
Wilson Kjell Tandra	1657	19
Wold Oluf Tandra	1329	19
Wolter Alf Særum	1077	37
Wærstad Leif E Strømmen	1355	45
Wærstad Magnus Strømmen	1329	37
Wågan Kjell Bergen	1805	50
Waage Terje Stjernen	1485	31

Y-Z

Ytreberg Per Yngve OSS	1602	61
Zakariassen Tom Fredrikstad	1962	46
Zwaig Arne Fischer	2410	374

Ø

Ødegaard Alf Elverum	1541	51
Øgaard Leif OSS	2450	607
Øi Lars E Bergen	1579	36
Øien Fredrik Kirkenes	1270	36
Østby Jon Martin Asker	1559	22
Østensen Jørgen OSS	1841	55
Østenstad Lars Asker	1950	65
Østerhus Gunnar Evje	1574	15
Østerhus Omar Ganddal	1631	79
Østerhus Stein Wold Evje	1765	15
Østgaard Pål Arbeidernes	1908	119
Østrem Thore Nordstrand	2014	97
Øvergaard Jens Løten	1884	14
Øverås Alf Kongsberg	2005	119
Øye Olav Nordstrand	1561	38

Å-Aa

Aadne Leif Eidsvoll	1495	71
Adney Egil Stavanger	1497	19
Ågedal Geir O Asker	1767	29
Åmødt Agnar Arbeidernes	1497	25
Åmødt Freddy Sarpsborg	1948	99
Ånderaa Jostein Arbeidernes	1768	40
Ånderaa Stein Trondhjem	1400	15
Ånes Gunnar Narvik	1403	22
Ånes Kjell Narvik	1667	42
Årrestad Erling Stjernen	1944	79
Årrestad Steinar Stjernen	1731	59
Aarø Oddleif Tromsø	1383	33
Aase Gunnar Stavanger	1619	25
Aase Idar Bergen	1719	21
Aasen Arne Nordstrand	1339	22
Aaserud Kjell Kongsberg	1555	19
Aasgaard Jan Terje Asker	1639	72
Aasgaard Johan Magnus Halden	1667	59
Aasum Anker Halden	1684	104

DAMMS SJAKK bibliotek

sigurd heiested

DAMMS SJAKK-BIBLIOTEK

En ny utgave av Damms sjakk-bibliotek, skrevet av den landskjente sjakkspiller og sjakkskribent Sigurd Heiestad. Tre bind foreligger nå, de to siste blir utsendt tidlig neste år.

Det lovede partiet Birnboim-West-
terinen fra Gausdal med sistnevntes
kommentarer er dessverre kommet
bort på veien fra Westerinens hånd til
NSb's redaksjon, noe vi bare kan be-

klage, men ikke har vært i stand til å
gjøre noe med. Vi håper likevel å
trylle fram trekkene til neste num-
mer.

Turnerings-informasjon

Norges Cupen 1977, se side 24

Skien Junior Chess International 77/78 spilles på "Sportellet" ved Skienshallen, 27/12-1/1. 8 r. Monrad, åpen for alle født i 1957 og senere. Startavgift kr.40. NB! Rettelse fra forrige nr.: Informasjoner fra og påmelding til Fritz Brastein, Bamblevn. 59, 3700 Skien. Tlf. privat (035) 26 777, kontor (035) 23 938. Opphold på "Sportellet" m/hjelpesjon koster kr.600.

Kirkenes Junior Chess International 1977/78. Samme opplegg og datoer som Skien. Alle deltagere får fri overnatting (ta med sovepose), adgang kjøkken, oppholdsrom m/farve-TV. Påmelding til Martin Schølseth, SAS Høybukta, 9900 Kirkenes.

7. Rilton Cup, Stockholm 27/12-4/1. Merk at påmelding skal gå til Norges Sjakkforbund for bekreftelse av ratingtall. Startavgift direkte til arrangøren. Se forrige nr. av NSb.

Astoria Chess International 1978, 3-10 januar på Hamar. Invitasjonsturnering med 10 til 16 spillere. Stormesterkvalifiserende. Av stormestere er L.Len-gyel, I.Farago (begge Ungarn) og H. Westerinen (Finland) klare.

Astoria-turneringen, Det åpne NM i hurtigsjakk 1978, spilles 7-8/1 på Hotel Astoria. 7 r. Monrad, 45 minutters partier. To klasser. Startavgift i mesterklassen kr.125, øvrige spillere kr.100 og juniorer kr.50. Påmelding m/ startavgift til Hotel Astoria, 2300 Hamar, innen 22 desember.

Kringsjå 1978, INFORMA CUP - OCI. Invitasjonsturnering med høyst 24 deltakere. 6-12/1. IM-kvalifiserende.

Internasjonal turnering i Bergen 1978 i tiden 14-20/1. Stormesterturnering, samme GM-er som på Hamar.

Graneturneringen 1978, 3-5/2, Trofors, Nordland. 6 r. Monrad, 40 tr. på 1½ t. osv. Elorates, teller i NGP. Påmelding til Ivar Brede Lie, 8680 Trofors. Tlf. Trofors nr. 6.

Grenaderen Grand Prix 1978, 10-12/2, i Evje, Aust-Agder. Samme opplegg som for Graneturneringen. Påmelding til

Gunnar Østerhus, 4660 Evje. Tlf. Tlf. (043) 58 100 nr. 1139.

NM for klubbblag 1978 spilles i tidsrommet februar-mai. Hver klubb kan nå stille så mange lag den vil. Ellers er opplegget fortsatt under debatt, og NSF er interessert i kommentarer fra klubbene. Cupsystem eller f.eks. 6-runders Monradturnering en helg?

Lillehammersjakken 78, Lillehammer Schakselskaps jubileumsturnering spilles 4-5/3 på Victoria Hotel. 7 r. Monrad, 45 min. partier. Tre klasser. Startavgift kl. M kr.125, kl. I og kl. II kr.100, juniorer kr.50. Pengepremier. Lynturnering fredag kveld. Påmelding til Lillehammer Schakselskap, Boks 434, 2601 Lillehammer, eller pr. tlf. til Knut Espelund, privat (062) 69843, kontor 53526, innen 1/2. Pensjonspris fom middag fredag tom lunch søndag, samt jubileumsmiddag, kr.350.

Fredrikstad Sjakkelskaps Jubileumsturnering i påsken, 19-26/3-78. A) IM-turnering B) internasjonal juniorturnering.

Det åpne NM 1978 på Gausdal Høifjells-hotel i tiden 29/3-2/4. 9 runder Monrad, åpen for alle. Planlegg i tide, avse uken etter påske til dette tradisjonelle arrangement. Kan også kombineres med en deilig skitur i flott terreng. Rimelig opphold på førsteklasses hotel. Detaljer senere.

Moss Grand Prix 1978, 28/4-1/5. Teller naturligvis i NGP. Detaljer senere.

Nordisk gymnasieskak

Island vant en klar seier i det nordiske mesterskapet i "gymnasieskak" (videregående skoler) i Thisted, Danmark 11-13/11. Hetland gymnas, Stavanger ble henvist til delt sisteplass.

1 Island 12 2 Sverige 9 3-4 Norge og Danmark 4½

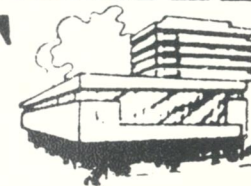
Norge tapte 1-4 mot Sverige og Island og spilte 2½-2½ mot Danmark. Men Hetlands l.bordspiller, Svein Michelsen, gjorde for sin del et fremragende resultat: Seier over kadettverdensmesteren Jon Arnason, remis mot fjorårets svenske mester Harry Schysler og årets danske juniormester Erik Pedersen.

HVOR

FØDES SJAKK FOLK I TØNSBERG?

I

KREMMER- HUSET

Matsenteret - Tlf. 14695

HVOR

SJAKK FOLK FØDES